

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Dissertatio XL. Qua ratione teneamur fugere occasionem proximam peccandi lethaliter? Vbi, an possit absolvi, qui cum possit, non vult illam deserere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

*suetudinem peccandi, cuius emendatio-
nis nullam spem habet confessarius, sed
tamen habet satisfactionem de dolore,
& firmo proposito emendationis, non
potest negare, aut differre absolutio-
nem. Et quidem hanc propositionem
probabimus esse falsam, eo, quod cō-
fessarius, ut Medicus Spiritualis po-
test adhibere remedia ad vitandum
recidivum; vnum autem remedium
eiusmodi esse solet dilatio absolutio-
nis.*

64. Sed quamvis præfata pro-
positio sit falsa, non tamen subit hanc
damnationem. Hæc enim damnatio
procedit respectu illius, qui cum nul-
la sit spes emendationis, ore tenus di-
cit, se dolere, & proponere, id est, sine
vlllo indicio, quod illud dicat ex ani-
mo. Propositio autem, de qua loqui-
mur, omnino mutat hypothesim; sup-
ponit enim confessarium, factio pru-
denti examine, cognoscere, eiusmodi
pœnitentem dolere, & firmiter pro-
ponere ex animo.

DISERTATIO XL.

*Qua ratione teneamur fugere
occasionem proximam peccandi
lethaliter? Vbi, an possit absol-
vi, qui cum possit, non vult
illam deserere?*

CAPVT I.

*Referuntur propositiones dam-
nata; & prenotantur
aliqua.*

SYMMARIVM.

*Quot propositiones exponenda, & cur
ista aduata? n. 1.*

*Referuntur tres propositiones damna-
tæ. n. 2.*

*Quotuplex questio hic includatur. n. 3.
Quaedam alia discutienda pro maiori
rei declaratione. n. 4. & 5.*

1. **I**N præfati Disertatione sermo
erit de illis propositionibus,
quarum doctrina spectat ad occasio-
nem peccandi. Et quia materiæ ip-
sius affinitas eas inter se coniungit,
nos illas, ut obiectum propositæ di-
sertationis in eadem aduamus. Di-
seremus itaque de tribus propositio-
nibus, quas vnico prospectu proponi-
mus illâ ipsa ferie, qua in damnatione
proponuntur, & comprehendunt
doctrinâ de occasione proxima pec-
candi, & obligatione illam vitandi
pro obtinendâ Sacramentali absolu-
tione.

2. Igitur Propositio inter dam-
natas sexagesima prima hæc est. *Pos-
test aliquando absolvi, qui in proxima
occasione peccandi versatur, quam po-
test, & non vult omittere, quin imo
directe, & ex proposito querit, aut ei
se ingerit.* Sic se habet sexagesima
secunda. *Proxima occasio peccandi non
est fugienda, quando causa aliqua uti-
lis, aut honesta non fugiendi occurrit.*
Huius tenoris est sexagesima tertia.
*Licitum est querere directe occasionem
proximam peccandi pro bono spirituali,
vel temporali nostro, vel proximi.* Et
quidem de hac materiâ proximæ oc-
casione peccandi latissime egi in 1. p.
crif. Theol. disp. 18. Ex qua de pro-
mam, quæ ad harum propositionum
expositionem necessaria sint.

3. Præmittendum itaque est pri-
mo, sub titulo huius disertationis cō-
tineri tres quæstiones circa has tres
propositiones damnatas, spectantes
ad occasionem proximam peccandi.
Prima quippe est de potestate absol-
vendi eum, qui vult persistere in oc-
casione proximâ peccandi. Secunda,
Xxxx de

de causa sufficienti ad persistendum licite in ea occasione proximâ. Tertia, de causa iustâ ad quærendam directè occasionem proximam peccandi.

4. Præmittendum est secundo, in his tribus quæstionibus includi plures alias, quas singillatim oportet discutere, pro maiori huius materiæ claritate, utpote quæ ab istarum enodatione omnino dependeat. V.g. quæ, & qualis dicenda sit proxima occasio peccandi: an, & quale periculum peccandi includatur in occasione proximâ: in quantum, & quomodo teneamur vitare periculum peccandi ad fugiendam proximam occasionem peccati. Sunt etiam his similes plures aliæ quæstiones, de quibus satis constabit de cursu totius disertationis.

5. Præmittendum tertio, etiam esse plures quæstiones, quæ diversimode à Theologis agitantur, & hic discutiendæ sunt propter materiæ, vel connexionem, vel identitatem: sunt enim vel doctrina ipsa damnatarum propositionum, vel obiecta connexa cum eadem doctrinâ: ideoque necessaria earum notitia pro pleniori præsentis materiæ cognitione, defumenda quidem tum ex principijs, quibus nitebatur doctrina damnata, tum ex illationibus, quæ ab ipsa deducuntur.

CAPVT II.

Quid sit, & per quid cõstituatur proxima occasio peccandi? Vbi etiam, quid sit, & quotuplex peccandi periculum?

SVMMARIVM.

Difficultas exponendi occasionis proximæ quiddamatem. n. 6.

Duplex est occasio peccandi, proxima, & remota, & singularum descriptio. n. 7.

Occasio proxima cõstituatur per duplex prædicatum. n. 8.

Discrimen inter periculum proximum, & proximam occasionem peccandi. num. 9.

Quid sit peccandi periculum. num. 10. & seq.

Periculum est multiplex. n. 13. & seq. Licet periculum dicatur necessarium, adhuc manet liberum absolute, quia necessarium dicitur respectu extrinsecæ circumstantiæ. n. 22.

6. **A**liqui recentiores magnam inveniunt difficultatem in explicando, quid sit occasio proxima peccandi. P. Dicastillo tom. 2. de Sacram tract. 8. disp. 6. dub. 19. nu. 3 27. ait: *Celebris est distinctio proximæ, & remotæ occasionis, quamvis non facile sit plene explicare quanam sit occasio proxima.* Et postquam proposuit definitionem P. Suarj mox subiiciendam subiungit: *Post Suarium alij (eodem modo explicant) qui tamen multa dicunt, nec facile est explicare exacte, in quo consistat ratio proximæ occasionis.* Ego tamen existimo non difficile explicari, si exponatur per formale periculum peccandi. Et difficultas dumtaxat consistit in iudicando, an hic & nunc attentis omnibus circumstantijs, detur formale periculum peccandi: quamvis in concubinato, & similibus facilius dignoscatur. Quare optime dixit P. Suarez proxime citandus: *vix potest certa regula tradi, quia tota hæc res maxime pondet ex prudentia Confessoris.*

6. Igitur occasio peccandi est duplex, alia proxima, & alia remota. Proximam sic describit P. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 32. sect. 2. num. 4. *Quæ ex suo genere talis sit, quæ frequenter inducat homines similis condi-*

ditionis ad tale peccatum, vel certe ut experimento constet in homine habere talem effectum. Quam etiam definitionem, sive descriptionem admittit Lugo Card disp. 14 de Pœnit. sect. 10. num. 149. P. Thomas Sanchez. lib. 1. in Decal. cap. 8. num. 1., P. Casto Palao tom. 1. tract. 2. disp. 2. punct. 9 §. 3. num. 2. P. Dicastillo proxime citatus, & non multum ab ea discrepat Navar. in sum. cap. 3. num. 14. Et hoc modo explicant communiter recentiores. Occasio vero remota est, quæ quamvis aliquo modo inducat ad peccatum, non tamen habet frequentem coniunctionem cum peccato.

8. Sed ut melius cognoscatur, quid sit occasio proxima peccandi opus est, ut explicemus, per quæ prædicata constituatur. Dicendum ergo est, occasionem proximam peccandi constitui per duo prædicata, nempe circumstantiam extrinsecam, & periculum formale proximum peccandi. Et ratio est: quia sola circumstantia extrinseca non potest esse occasio proxima peccandi; nam quod homo habitat in eadem domo cum foemina non sufficit, ut sit occasio proxima peccandi, cum multi homines, & foemina ita habitent sine tali occasione. Vbi autem ei cohabitationi accedit periculum formale peccandi, tum adest occasio proxima.

9. Et quidem omnis occasio proxima peccandi affert periculum ~~pro~~ proximum peccandi, sed non omne periculum proximum peccandi dicit occasionem proximam. Nam occasio proxima dicit circumstantiam extrinsecam; hæc autem non requiritur ad periculum proximum. Qui enim ex propria fragilitate intrinseca habet diurnam consuetudinem se polluendi, habet periculum proximum peccandi, ortum ab habitu intrinseco per consuetudinem adquisito, qui habitus, utpote diurna

consuetudine adquisitus est valde intensus, atque adeo inclinatur vehementer ad continuanda ea peccata.

10. Ut ergo penitus explicetur occasio proxima, oportet explicare, quid sit periculum peccandi. In re lata disp. 18. num. 8. dixi periculum esse inclinationem ad futuritionem mali; atque adeo periculum peccandi nihil aliud est, nisi inclinatio ad futuritionem peccati. Sed adverte, quod nomine inclinationis non intelligitur inclinatio voluntatis, aut iudicij; sed motivum antecessus ad futuritionem peccati, ex quo motivo prudentes colligunt impendere eam peccati futuritionem. Et quia quandoque non est omnino certa futuritio, ideo non dicitur illatio, sed inclinatio. Quod si ceterius explicare placuerit, dic periculum peccandi esse motivum inclinans ad futuritionem peccati. Inclinans, inquam, in genere motivi.

11. Cum autem dicimus, periculum esse inclinationem ad damnum futurum, ne intelligas, hoc esse re ipsa futurum; id enim falsum est, cum sæpe detur periculum, quin re ipsa sit futurum damnum; sed esse motivum inclinans ad hoc, quod damnum sit futurum. Hinc colliges, periculum duo dicere, & habitudinem, sive motivum inclinans tamquam constitutum periculi; & futuritionem damni tamquam terminum eius habitudinis, sive inclinationis.

12. Deinde certum est, periculum, & securitatem esse terminos in compossibiles, & sibi invicem repugnantes. Et ita ubi est periculum, deficit securitas, & ubi adest securitas, abest periculum. Et quantum minuitur periculum, tantum acceditur securitati.

13. In eadem disp. num. 9. cum Caramuele distinxerim triplex periculum, scilicet certum, probabile, & le-

ve. Certum est, quod certitudine morali infert futuritionem damni, quando scilicet quilibet prudens firmiter sibi persuadet, damnum esse eventurum. Ut cum quis propriâ experientia ductus, certo sibi persuadet, cum adierit talem domum, lapsurum in peccatum luxuriæ. Similiter certum mortis periculum est, quando infirmitas adeo gravat hominem, ut medici de vita eius desperent. Item quando quis appropinquat Leoni, cuius favitia, & appropinquatio certum sibi argumentum est mortis futuræ.

14. Periculum probabile est, quando adsunt rationes probabiles, quæ suadeant lapsum futurum. Ut cū quis timoratus, fragilis tamen, probabiliter censet in occasione exercendæ luxuriæ, fragilitate sua vincendum contra timorem Dei. Et ubi fragilitas, & occasio absque timore Dei possent illi esse motivū persuadendi sibi certo futuritionem lapsus; adiuncto timore Dei merito riter sibi insito, qui ad vitandum peccatum inclinatur, reddit motivum, quod solum probabile. Similiter dum infirmus ita gravatur, ut licet non omnino desperetur de vita eius, adhuc tamen corrupti humores inclinant ad mortem. Item qui pedester ambulat in quadam campi planitie, & audit à fidedignis ducentis ab hinc passibus favire Leonem, quamvis non incurrat periculum certum mortis, subit tamen periculum probabile, quod probabiliter arguitur ex vicinitate Leonis, & lenta fuga, quam pedester homo capessere potest.

15. Vbi advertit, periculum probabile etiam esse certum in existendo, & probabile in inferendo futuritionem damni. Nam quando infirmo impendit mors, sed non desperatur adhuc de vita eius, certum est, quod datur periculum; incerta tamen & probabilis est illatio mortis futuræ.

16. Periculum leve est, quando datur inditium leve, propter quod suspicatur homo, aut timet damnum futurum, ut cum homo religiosus, qui numquam lapsus est in venerea, & magno Dei timore afficitur, ingreditur domum foeminae pulchræ, & ex eius pulchritudine indicium sumit ad suspicandum, se forte lapsurum in delectationem aliquam morosam. Huc etiam reducuntur pericula peccandi, quæ insunt in humana conversatione, in mercaturâ, in commercio virorum, & mulierum, &c. Nam ultra periculum peccandi, quod univique affert propria fragilitas, istæ occasiones communes vitæ humanæ afferunt aliquale periculum.

17. Dividitur secundo periculum peccati in intrinsecum, extrinsecum, & mixtum. Intrinsecum est, quod otritur à propriâ fragilitate, vel ab habitu vitioso. Extrinsecum est, quod independenter à propria fragilitate, intelligitur inclinare ad peccatum; qualis est violentia, metus, persuasio amici ad peccatum. Mixtum est, quod componitur ex utroque, ut occasio extrinseca adiuncta propriæ fragilitati.

18. Dividitur tertio periculum peccandi, in formale, & materiale: quæ distinctio necessaria est ad discernendum, quando, aut quomodo periculum formale transit in materiale, quod non raro solet contingere. Periculum materiale est ipsa occasio, aut circumstantia extrinseca, quæ provocat, vel inclinatur ad lapsum. Periculum formale est illud, quod consideratis omnibus circumstantijs extrinsecis, & intrinsecis inclinatur ad lapsum.

19. Da duos homines, quorum alter ingressurus domum, in qua peccare luxuriosè consuevit, secum statuit proposito tepido, & remisso, se non peccaturum: alter ingressurus in similem

milem occasionem ex causa necessaria, Dei timore perculsus, propositum illicit intensissimum non peccandi: superadditque ferventem ad Deum orationem cum magna fiducia obtinendi à Deo speciale auxilium. Rogabis ergo, an uterque incurrit periculum formale labendi in peccatum? Et respondeo, posse fieri, quod secundus non incurrat periculum formale peccandi, si nimirum magna sit constantia hominis in propositis servandis, & continuandis precibus ad Deum; quod aliquando experientia comprobavit. Ea enim firmitate propositi, & fiduciae in Deum roboratus, & ea certitudine iudicij ad securitatem tractus, magnopere extenuat periculum, & aliquando fieri potest, quod illud omnino ex terminet. Primus incurrit periculum formale; nam propositum non peccandi tepidum, & remissum non extenuat periculum peccandi.

20. Et hinc inferitur, periculum formale peccandi, quantumvis proximum, posse extenuari, imo, & aboleri omnino per actus internos hominis, sive per externos simul, & internos. Quod non raro contingit, quando à Deo praeventus, & magna animi consternatione detestans peccata sua, amovet se ab ipsa occasione luxuriae, quam domi necessario, & in voluntarie retinet. Experientia enim comperi, peccatores occasione proxima venere immerfos, quam non poterat à domo sua amovere, tandem à Deo illuminatos recessisse ab eo peccato per detestationem illius, & orationis continuationem, & Sacramentorum frequentiam. Ex quo factum est, ut periculum formale labendi conversum sit in materiale: & occasio proxima peccandi deserit esse proxima per exercitium activum virtutis.

21. Dividitur quartò in pericu-

lum voluntarium, & necessarium, sive involuntarium. Voluntarium est, quando est in potestate hominis auferre periculum, nullà necessitate cogente ad retentionem periculi. Periculum duplici ex capite potest fieri necessarium; aut ex necessitate Theologica, id est, ex praecepto obligante; quale esset periculum, quod subiret chirurgus, qui ex charitate, vel iustitia obligaretur mederi foeminae extremam necessitatem patienti; cum non esset alius, qui mederetur: & ille, cui ad vitandum scandalum necesse est retinere domi foeminam sibi periculosam. Aut potest oriri periculum necessarium ex necessitate physica, vel morali; ut qui violentia satellitum inducitur in carcerem, ubi invenit periculum percipiendi inimicum in eodem carcere detentum. Ille enim necessitate physica adactus conicitur in id periculum: & filia familias, quae morali necessitate cogitur ad existendum in domo paterna, in qua juvenis habitat sibi periculosus, non habens in potestate sua expulsionem juvenis.

22. Sed adverte, id periculum, quod dicitur necessarium, absolute non esse tale, nisi quoad circumstantiam externam. Unde fit, quod occasio proxima peccandi duntaxat sit necessaria, aut involuntaria quoad circumstantiam externam; quod autem sit proxima, voluntarium, & liberum est homini. Nam ut supra dixi, quod occasio sit proxima, praeter circumstantiam extrinsecam, dicit periculum peccandi ortum ab intrinseco, nempe à propria fragilitate, & aliquando etiam ab habitu vitioso, quibus resistere liberum est homini; & ideo in potestate libera hominis est facere, quod occasio non sit proxima, scilicet per actus proprios virtutis.

CAPVT III.

*An ad occasionem proximam
requiratur periculum certum
peccandi, an vero suffi-
ciat probabile.*

ARTICVLVS I.

*Dua aduersae sententiae refe-
runtur.*

SUMMARIVM.

*Explicato periculo certo peccandi, &
periculo probabili; inquitur, an sit
ocasio proxima, quando periculum
dumtaxat est probabile? n. 23.*

*Prima sententia Caramuelis, & eius
fundamentum. n. 24. & seq.*

*Retractatio Caramuelis; & sententia
aliorum Doctorum sequentium Ca-
ramuelem in pristina eius opinione.
num. 27.*

*Secundam sententiam oppositam do-
cent tanquam certam communiter
Doctores. n. 28. & 29.*

*Aliqua sunt in presenti praestanda ad
declarationem nostrae verae senten-
tiae. n. 30.*

23. **E**X capite proxime praecedē-
ti constat, quod periculum
certum pro re praesenti dicimus il-
lud; quod certitudine morali infert
futuritionem damni. Periculum ve-
ro probabile dicimus illud, in quo
invenitur motivum inclinans proba-
biliter ad futuritionem damni. Vtrū-
que autem genus periculi est certum
in existendo. Certum enim est, exis-
tere in periculo mortis infirmum,
cuius vita adhuc non desperatur, sed
probabiliter timetur. Occasionem,
in qua periculum peccandi est cer-

tum indubitabile est, esse proximam.
Inquirimus ergo in praesenti, an sit
etiam occasio proxima, quando pe-
riculum est dumtaxat probabile?

24. Caramuel in Theologia *Caram.*
Regul. disp. 70. num. 1056. ex editio-
ne Veneta, anni 1651. docuit, licitum
esse, exponere se periculo probabili
peccandi. Ex quo evidenter infer-
tur, non esse occasionem proximam
peccandi illam, in qua periculum
peccandi est dumtaxat probabile: cuius
fundamentum cum sit evidenter
sophisticum, satis declarat falsitatem
eius opinionis.

25. Fundamentum proposuit
nu. 1058. in haec verba: *Petis, utrum
possit se aliquis exponere probabili
peccandi periculo? Ego nullam actio-
nem prudentem peccati arguo: nec im-
prudens censendus est, qui sequitur
partem probabilem. Ita efficacissime
superius num. 1057. ubi notavi, tunc
probabiliter deesse periculum, quando
probabiliter adest: & si tibi sit proba-
bile, quod nullum sit peccandi pericu-
lum, non video, quid te urgeat, aut co-
gat, ne possis licite operari. Totum
itaque fundamentum illius est, quod
ubi datur periculum probabile pec-
candi, probabile est dari periculum,
& probabile est nullum dari pericu-
lum peccandi.*

26. Ut in Theolo. fundam. edi-
tionis Francofurtensis. fund. 11. nu.
298. eadem assertionem sic probat:
*Sit iturus Ambrosius ad Petronilla
domum, & cognoscit probabilis peccati
periculum: ergo in tali casu potest, &
debet dicere: Ista propositio [Peccabo]
est probabilis: at qui possum sequi, quam
volo in materia probabili: ergo potero
stare huic sententiae. [Non peccabo]*

27. Sed in Theol. fund. editionis
Lugdunensis anni 1657. retractavit
Caramuel hanc sententiam, & fund.
11. num. 504. expresse dicit, esse im-
probabilem, & ratione demonstrati-

Murc. va probat, illam esse improbabilem. Et tamen Leander à Murcia lib. 2. disquisitionum moral. disp. 1. resol. 16. nixus præcipue autoritate Caramuelis, & eius sophistico fundamento relato, defendit, licitum esse exponere se periculo probabili peccandi.

Hozes. Et novissime M. Hozes ad prop. 63. nu. 4. eam opinionem pristinam Caramuelis admittit tamquam probabilem.

28. Oppositam sententiam docent tamquam certam communiter Doctores. Quod clare cernitur in controversia, quæ his temporibus acerrime agitur, scilicet. [An sequi teneamur opinionem probabiliorē, & tutiorem?] Nam omnes auctores, qui affirmativam partem propugnant, eo nituntur fundamento, quod qui operantur secundum opinionem minus tutam, exponunt se periculo probabili peccandi mortaliter, supponentes esse peccatum mortale exponere se periculo probabili peccandi mortaliter. Et contra, omnes Doctores, qui tuentur, licitum esse sequi quamlibet opinionem practice probabilem, etiam minus probabilem, supponunt etiam esse peccatum mortale exponere se periculo probabili peccandi mortaliter: ideoque respondent, eum, qui sequitur opinionem minus probabilem, non se exponere periculo probabili peccandi propter dictamen reflexum certum, quod licitum est sequi quamlibet opinionem probabilem. Ideo neque hi, neque illi Auctores admittunt, licitum esse exponere se periculo probabili peccandi fataliter.

Lorca. 29. Pro hac etiam sententia in ea disp. 18. cap. 6. citavi Lorcam Lessium, Ludovicum Lopez, Dianam, Lopez. Coelestinum, & Caramuelem, ubi retractavit pristinam opinionem oppositam. Et num. 60, hanc periodum subiunxit: [Hanc etiam conclusio-

nem tenent omnes viri prudentes totius orbis terrarum, qui interrogati, an iuxta regulas prudentiæ sibi liceat exponere sine necessitate vitam periculo probabili mortis, honorem periculo probabili ignominia, rem familiarem periculo probabili iacturæ omnimoda, certissime respondebunt, id nequaquam licere: imo vero imprudentissimum ab omnibus iudicandum, qui omnia bona sua absque necessitate ei periculo probabili exposuerit. Eadem autem quaestio est mutata materia de ijs bonis temporalibus, & de donis gratiæ, & amicitia Dei; nisi quod in hoc incomparabiliter urgentius militat argumenta, quando dona gratiæ maxima, pretiosa, & æterna, res minimas viles, & perituras excedunt.]

30. Tria ergo in presenti præstanda sunt. Primum, impugnare demonstrative eam pristinam Caramuelis opinionem. Secundum, demonstrare obligationem fugiendi periculum probabile peccandi. Tertium, ex dictis inferre, proximam esse occasionem peccandi, in qua est periculum probabile.

ARTICVLVS II.

Impugnatur evidenter ea opinio Caramuelis.

SUMMARIVM.

Sophisma, quo nititur sententia Caramuelis. n. 31.

Prima eius impugnatio ex periculo probabili mortis n. 32.

Alia exempla de periculo probabili prudenter cavendo n. 33. & seq.

Ostenditur equivocatio istius sophismatis. n. 36 & 37.

Discrimen inter certitudinem existentia periculi, & probabilitatem

icm

tem de futuritione damni. n. 38.

31. **I**N disp. 18 relata cap. 3. demōstravi falsitatem eius opinionis. Neque enim evidentior probatio datur contra opinionem sophisticum fundamento suffultam, quam ostendere, in quo latet dolus sophisticus. Vidimus initio articuli præcedentis totum fundamentum eius opinionis consistere in hac consequentia: *Datur periculum probabile peccandi: ergo probabile est, nullum dari periculum.* Cum ergo probabile sit, nullum dari periculum, cū quis se exponit periculo probabili peccandi, probabile est, quod nulli periculo se exponit; atque adeo probabile est, quod non peccat. Vt ergo clarius, & evidentius dolus sophisticus huius argumenti conspiciatur, oportet, hoc idem argumentum, & in eadem forma proponere in alijs materijs, vbi id evidentius cernitur. Quod brevius præstabo remittens Lectorem ad locum citatum.

32. Ostenditur primo iste dolus sophisticus in periculo mortis. Petrus incidit in periculum probabile mortis: ergo est probabile dari, & est probabile non dari periculum mortis. Ergo potest sequi hanc opinionem, quod nullum est periculum; & consequenter ex hac probabilitate poterit non recipere Sacramenta in periculo probabili mortis. Quò quid absurdum dici potest? Si ergo hoc argumentum fallax est in periculo mortis, eodem modo est fallax in periculo peccandi; cum forma arguendi sit eadem.

33. Ostenditur secundò. In medio campi non longe abest à te leo sævissimus, v.g. per quadraginta passus; & duo alij homines in eodem campo distant à te quadraginta passus, & à leone, & inter se totidem. Inermis es, & equum habes proxi-

um, quo velociter posses fugere. Erisne prudens, si nolis vti eo medio fugiendi? Probo tuo argumento, te esse prudentem, etiam si nolis vti eo medio fugiendi. Id non est periculum certum mortis, quia leo potest dirigere gressum, & furorem ad alios homines ibi existentes: periculum ergo est dumtaxat probabile: ergo (iuxta formam argumenti Caramuelistici) probabile est, nullum esse periculum. (quis prudens admittet hanc consequentiam in tanta approximatione leonis, ex eo, quod periculum solum sit probabile?) Si ergo, probabile est, nullum tibi imminere periculum à leone propinquo; ne fugias. Imo vero acquiesce consilio meo, & arripe medium velocioris fugæ, ut id mortis periculum probabile evadas, & incipe intelligere, hanc esse dolosam consequentiam: *Datur periculum probabile; ergo probabile est nullum esse periculum.*

34. Eodem modo potest formari argumentum in periculo probabili combustionis domus tuæ, *paries cum proximus ardet; poteris enim inferre, ergo probabile est nullum esse combustionis periculum.* Etsi sequeris hanc regulam novæ prudentiæ, non protegens te nec tuos, nec substantiã tuam ab eo periculo probabili.

35. Et quid, si Gubernator arcis, videat periculum probabile invasionis Maurorum; & dicat apud se: *Hoc periculum est probabile, & ideo probabile est nullum esse periculum; & ideo nihil provideat pro defensione?* Si re ipsa mauri expugnent arcem; excusabit-ne se ipsum corã Iudice, ex eo, quod, quia periculum erat dumtaxat probabile, erat revera probabile, nullum esse periculum; & ideo prudenter operatum esse non providendo de defensione arcis? Numquid non riderent omnes responsionem; cum ipse non rideret plectendus

duſ capite? Vide hæc omnia vrgen-
tius ponderata eo c. 3. relato.

36 Impugnatur ſecundo eadem
opinatio, oftendendo æquivocum, in
quo laborat. Etenim aliud eſt loqui
de exiſtentia periculi, & aliud de ila-
tione futuritionis damni. Periculum
dicitur probabile, quia illatio, aut
quasi illatio futuritionis damni eſt
dumtaxat probabilis. Vnde fit, quod
potest eſſe certa exiſtentia periculi,
& probabilis dumtaxat illatio futu-
ritionis damni. Sic quando infirmus
eſt in periculo probabili mortis, ita
vt de eius ſalute nondum deſperent
medici, exiſtentia illius periculi eſt
certa, illatio autem, aut quasi illatio,
qua ex periculo colligitur probabi-
liter futuritio mortis, eſt dumtaxat
probabilis.

37 Tum ſic. Quando datur pe-
riculum probabile peccandi, certum
eſt, quod exiſtit periculum, & proba-
bilis eſt futuritio peccati: ergo do-
loſa eſt hæc conſequentia: *Datur pe-
riculum probabile, ergo probabile eſt
dari periculum.* (Et quia vbi pars af-
firmativa eſt probabilis, etiam nega-
tiva eſt probabilis, vt exiſtimat Ca-
ramuel,) *ergo probabile eſt, non dari
periculum.* Patet conſequentia. Im-
plicat enim contradictionem, eſſe
certam exiſtentiam periculi, & eſſe
dumtaxat probabile, quod exiſtat
periculum; cum mutuo inter ſe re-
pugnent, eſſe certum, & eſſe dumta-
xat probabile. Quod argumentum
clarius cernitur convincere in peri-
culo probabili mortis. Vide duo
alia argumenta demonſtrativa, quibus
proſequutus ſum impugnationem
eius opinionationis in præcitato cap. 3.

38. Ad argumentum verò Ca-
ramuelis art. 1. propoſitum cōſtat ex
dictis, quomodo diſtinguenda ſit ea
propoſitio: *Probabiliter deest peri-
culum, quando probabiliter adest.* Non
enim deest probabiliter (quoad exiſ-

tentiam) periculum, quando adest
probabiliter quoad illationem futu-
ritionis damni; poteſt tamen conce-
di, quod quando illatio futuritionis
damni eſt probabilis, ſit etiam pro-
babilis illatio non futuritionis. Quod
patet in periculo probabili mortis
circa infirmum, cuius mors probabi-
liter timetur, & cuius vita probabi-
liter ſperatur. Ad aliud argumen-
tum, quod art. 1. retuli ex Caramue-
le, conſtabit ſolutio ex art. ſequenti.
Alias argumentationes minoris mo-
menti, quas affert Murcia, à ratione,
& ab authoritate, abunde impugna-
vi ibidem cap. 4. & 5.

ARTICVLVS III.

*Quanta ſit obligatio fugiend
periculum probabile pec-
candi læthaliter?*

SUMMARIUM.

*Qui docuerint, eſſe licitum exponere
ſe periculo probabili peccandi læ-
thaliter. n. 39.*

*Prima impugnatio huius ſententiæ ex
gravi, & certo damno animæ. n. 40.
& ſeq.*

*Secunda impugnatio ex ſecuritate,
quam homo debet ſibi comparare.
n. 43. & 44.*

*Tenetur quis comparare ſibi ſecurita-
tem iſtam prudenter, proportionem
ad ſecuritatem rei temporalis. n. 45*

39. **E**X articulo 1. conſtat, Cara-
muelem olim, (quamvis *Caram.*
poſtea retractavit) Murciam, & Ho-
zes docuiſſe, non eſſe illicitum ex-
ponere ſe voluntarie periculo pro-
bilibi peccandi: Qui autem Doctores.
doceant oppoſitum, ibidem propo-
ſui. Et quia in ea diſp. 18. cap. 6. illam
Caramuelis opinionationem manifeſte
Yyyy de-

debellavi, placuit ex eo loco aliquas periodos transferbere.

40. Igitur esse læthaliter illicitum exponere se periculo probabili peccandi læthaliter, ostendo primo [Periculum probabile peccandi, sive amittendi Dei gratiam, est certo grave malum animæ præsens, & à quolibet prudente fugiendum; sed nemini licet absque necessitate subire id, quod est certò grave malum animæ præsens, & à quolibet prudente fugiendum: ergo nemini licet absque necessitate se exponere periculo probabili peccandi, sive amittendi Dei gratiam. Minor, & consequentia patent.

41. Maior probatur. Periculum probabile amittendæ vitæ est certò magnum malum præsens, quod, omnes homines vitare conantur: periculum probabile amittendi honorem, & incurrendi ignominiam, est magnum malum præsens, quod omnes detestantur; periculum probabile amittendi penitus omnem rem familiarem est magnum malum præsens, quod omnes fugiunt: & periculum probabile cuiuslibet magnæ iacturæ temporalis, puta Regiæ, aut imperialis dignitatis, aut cuiuslibet alterius, est magnum malum de præsentibus, quod omnes prudentes avertere conantur: ergo periculum probabile amittendæ gratiæ divinæ, quæ his omnibus pluris valet incomparabiliter, est de præsentibus magnum malum animæ, quod omnes Christianæ prudentiæ compotes averfari debeant.

42. Sane ea sola terminorum propositio sine ulteriori probatione rem facit evidentissimam. Nam ea consequentia à minori ad minus deducta, est inevitabilis, eo quod fortius militat in pretiosioribus, quàm in minus pretiosis. Antecedens vero qui negaverit, accedat inermis ad Leonem in ea distantia, in qua non

est evidens, se occidendum, sed solum probabile: tempore magnæ tempestatis inducat in navem omnem suam substantiam, & solvat e portu, quando non est evidens, sed solum probabile, navem submergendam: si venditor est, tradat omnes merces suas viro extraneo, & sibi incognito, quem eas furaturum esse, non est evidens, se probabile: si Rex est, vel Imperator, non adhibeat Regno præsidium defensionis opportunum, quando probabile est, illud esse expugnandum ab hostibus, non tamen evidens. Cum ergo homines tam diligenter incumbant adhibendo media opportuna ad vitandum quodlibet periculum probabile magnæ iacturæ rei temporalis, manifestum est, id periculum esse magnum malum præsens. Itaque malum, quod imminet de futuro, est ipsa iactura rei, quod vero res habeat eum statum, ut inde inferatur probabiliter futurum detrimentum, malum est de præsentibus; quia de præsentibus datur is rerum status, unde probabiliter inferitur iacturæ futuritio.

43. Ostenditur secundo. Homo non solum tenetur graviter præcepto non peccandi, sive non amittendi gratiam Dei, sed etiam securum se reddendi, quantum moraliter possit, à peccato læthali, & ab amissione gratiæ Dei; sed reddere se securum consistit in eo, quod vitet periculum, etiam probabile: ergo tenetur graviter præcepto vitandi periculum etiam probabile. Minor patet: non enim potest intelligi, quomodo habeat homo vitam securam dum est in periculo probabili mortis.

44. Maior probatur primo. Nā charitas erga se ipsum obligat, ut quis reddat se securum quantum possit, à summo malo, & ab amissione summi boni. Probatur secundo. Nam quilibet tenetur reddere se securum

ab

ab incurfione gehennæ: fed peccatum læthale eft maius malum, quam incurfio gehennæ: ergo tenetur fecurum fe reddere à peccato læthali.

45. Probatur tertio eadem maior ex dictis eo cap 6. num. 70. [Quilibet homo tenetur, ficut ad conferendam prudenter fuam vitam, ita ad comparandam prudenter fecuritatẽ illius, quando ſci licet profuſio vitæ non fit neceſſaria pro maiori bono; cogita, pro vtilitate publica, charitate, &c. Item tenetur ad reddendum fecurum prudenter honorem fuum, cuius defectus redundaret in alios: item, & honorem fuorum. Et ita inter viros prudentes verteretur vitio patri familias, qui filias non reciperet à periculo ignominie refultante ex commercio venereo. Tenetur fimiliter ad reddendum fecuram rem familiarem, à qua dependent alimenta filiorum, vxoris, &c. quantum prudentia dictat: ergo tenetur homo ad reddendum fecuram gratiam Dei, & fecurum ſe præſtandum à ruina mortis peccati. De antecedente nullus dubitare poteſt; quia apud omnes certum eſt quod ea bona conſervare tenetur, nec conſervare poteſt, niſi eripiendo à periculis, quæ imminere ſolent: nam qui ea omnibus periculis probabiliter exponeret; omnes prudentes cenſerent eum non conari ſufficienter ad eorum conſervationem; cum ea pericula media ſint ad ruina. Conſequens verò idem eſte cum antecedente; mutata materia viliori in materiam digniorem, certum eſt.

ARTICVLVS IV.

An occaſio extrinſeca in qua eſt periculum probabile peccandi, eo ipſo fit occaſio proxima?

SUMMARIUM.

Qui dixerint, occaſionem proximam includere periculum moraliter certum peccandi n. 46.

Ad occaſionem proximam ſatis eſt periculum probabile peccandi. nu. 47, & 48.

Qui credit periculum, iudicat id probabile. n. 49.

Occaſio eſt proxima, in qua quis voluntarie exponitur periculo peccandi. n. 50.

Occaſionem eſſe proximam ſub periculo probabili, oſtenditur exemplis. n. 51. & 52.

Quam periculofa in praxi opinio oppoſita. n. 53.

46. **A**D occaſionem proximam peccandi requiri periculum certum, nempe illud, ex quo certitudine morali interatur futurius peccati, olim ſuſtinuit Caramuel, vbi ſupra (quamvis poſtea id retraxerit) & Leander à Murcia ſupra relatus, quos noviffime ſequuntur Lumbier tom. 3. ſum. num. 2010. pag. 1253. & Hozes in expoſitione prop. 63. n. 4 pag. 425.

*Caram.
Murc.
Lumb.
Hozes.*

47. Sed ad occaſionem proximam peccandi læthaliter ſufficere periculum probabile, firmum eſt inter Authores maioris notæ. Ita P. Thomas Sanchez lib. 1. in Decal. c. 8. num. 1. aiens: *Cerriſſimum eſt opus ex ſe veniale, aut indifferens in mortale tranſire, ſi operans occaſioni ita proxima exponatur, ut cum in mora-*

Yyyy 2 li,

li, ac proximo peccandi mortaliter periculo constituat: constat ex illo Ecclesiastici 3. (Qui amat periculum, peribit in illo.) Et ratio est: quia salutem spiritualem temere convincitur, se tam PROBABILI eius amittende periculo obiciens. Et num. 3. ait: In hoc PROBABILI peccandi mortaliter periculo fatenda sunt circumstantia illius peccati, cuius periculo se exposuit.

48. Idem tenet Navarrus in sum. cap. 3. num. 14. vers. Huius autem. Vbi sic ait: Nemo potest absolvi, nisi statuat, saltem virtualiter, nunquam se in posterum mortaliter peccaturum, & consequenter evitaturum occasionem, quae ex se sit mortifera, aut peculiaris huiusmodi, quam PROBABILITER credit peccati mortalis causam sibi fore; iuxta illud Ecclesiastici 3. (Qui amat periculum

Navar. peribit in illo.) Quando autem Navarrus ibid. dicit: Talis est occasio, quae credit se fere semper ad sic peccandum impulsus iri; id verbū credit, constat intelligendum esse eo modo; quo paulo ante dixit, nempe PROBABILITER credit.

49. Eodem modo intelligendi sunt Authores, dum asserunt, in periculo proximo peccandi versari eū, qui credit se in ea occasione frequenter, aut fere semper peccaturum. Nā verbum credendi extra materiam Fidei Divinae denotat credulitatem probabilem. Censent ergo, ad occasionem proximam sufficere credulitatem probabilem; atque adeo periculum probabile sufficere ad constituendam occasionem proximam peccandi.

50. Et ex hucusque dictis facile est id convincere. Primo. Illa enim est occasio proxima peccandi lathaliter, cui dum quis sponte se exponit, peccat lathaliter: sed qui se exponit sponte periculo probabili peccandi lathaliter, peccat lathaliter: ergo exponere se sponte periculo probabili

peccandi lathaliter, est occasio proxima peccandi lathaliter. Consequentia patet, & Minor demonstrata est in articulo proximo precedente. Nec minus certa est maior. Nam adversarij, qui excludunt à ratione occasionis proxima periculum probabile, ideo illud excludunt, quia in periculo probabili peccandi lathaliter, nolunt admittere peccatum lathaliter. Et si in periculo probabili interveniant peccatum lathaliter nulla erit ratio, ob quam tale periculum excludant à ratione occasionis proxima.

51. Convincitur secundo. Quis enim dubitet, esse in occasione proxima mortis cum, qui provocans, vel provocatus aggreditur duellum? Et tamen periculum mortis istius individui non est certum, sed probabile: ergo ad occasionem proximam mortis sufficit periculum probabile mortis. Similiter in occasione proxima mortis est ille, qui proximus est Leoni savissimo, sub circumstantiis propositis art. 2. sub quibus solum est periculum probabile mortis: ad proximam ergo occasionem sufficit periculum probabile.

52. Eodem modo arcem esse in occasione proxima ruinae certum est, si illam obsideat ingens maurosum exercitus magna armorum potentia munitus; cum tamen periculum ruinae non sit certum, sed dumtaxat probabile. Similiter est in occasione proxima ruinae domus illa, cuius vicina domus flagrat incendio; licet periculum non sit certum, sed dumtaxat probabile.

53. Convincitur tertio. Nam in ordine ad praxim est valde periculosa, ea opinio, quae adstruit, non esse occasionem proximam, neque ex obligatione fugiendam, quando periculum est dumtaxat probabile: quia concubinarij facile sibi persuadent, aut persuadere conabuntur, suum

suum periculum labendi non esse certum, sed duntaxat probabile; atque adeo non esse occasionem proximam, neque inesse sibi obligationem vitandam præfaram occasionem; & ita remanebit in periculo damnationis æternæ.

CAPVT IV.

An, & quomodo teneamur vitare occasionem proximam, & periculum formale peccandi læthaliter?

ARTICVLVS I.

Quam certa sit obligatio vitandi occasionem proximam? Præmittunturque positiones aliquæ.

SVMMARIVM.

Certum est, eum, qui est in occasione proxima voluntaria, teneri illam deserere. n. 54.

Quomodo deserenda sit talis occasio. num. 55.

Discrimen inter periculum formale, & materiale. n. 56.

Prima regula pro fugienda occasione. num. 57.

Secunda regula pro materia luxuria. num. 58.

Alia regula pro materia avaritia. num. 59.

Quid pro vehementi iracundia? n. 60.

Circumstantia in quibus fugienda nõ est externa occasio, quia tunc nõ est proxima. n. 61.

54. **O**Mnes Theologi conveniunt in eo, quod ille, qui est in occasione proxima peccandi læthaliter quando ipsi est voluntaria,

teneretur gravi obligatione deserendi illam. Quod ipse Christus D. nos docuit Matth. 5. illis verbis: *Si oculus tuus dexter scādaliaz te erue eum, & proice abs te: expedit enim tibi, vt pereat vnum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dessera manus tua scādaliaz te, absconde eam, & proice abs te, expedit enim tibi, &c.* Idque repetit Matth. 18. Et S. Chrysostomus Hom. 17. per oculum dextrum, & manum dextram intelligit concubinam. Cæteri Patres vniuersaliter intelligunt, quamlibet occasionem cuiuscumque personæ, quæ provocat ad peccandum. Ita S. August. lib. 1. de Serm. D. Eulimius in hunc locum, S. Hilarius Can. 4. S. Athanasius quæst. 70. S. Pacianus Epistola 3. aduersus Novatianos, S. Cyrillus lib. 12. in Ioan. cap. 18. S. Anastasius quæst. 7. Salvanus lib. 3. de Provid. & Theophylactus in hunc locum. Quæ conclusio alijs terminis proponi solet, nempe læthaliter peccare eum, qui se exponit periculo peccandi læthaliter, sive occasione proxima.

55. Restat explicandum, quomodo debeat desereri. Quam explanationem late prosecutus sum in citata disp. 18. cap. 8. Et ex ibi dictis in præsentem prosequar. Caramuel disp. 70. in Regul. num. 1067. expostulat cum aliquibus Authoribus, quod materiam hanc de fugiendo periculo confuse tractant. Et si id verum est, ideo confuse eam tractant, vt ego opinor, quia non distinguunt inter occasionem externam, & periculum formale; item quia non distinguunt inter modum evadendi à periculo per fugam occasionis externæ, & modum evadendi ab illo per media homini ipsi intrinseca, idest, per actus ipsius hominis proprios, vt notavi cap. 2. fine. Et quamvis aliquibus videatur difficile regulas generales tra-

S. Chris

S. Aug.

Eulimius

S. Hilarius

S. Athanasius

S. Pacianus

S. Cyrillus

S. Anastasius

Salvanus

Theophylactus

Caram.

tradere, per quas his implexis quaestionibus satisfiat; at servata hac duplici distinctione, existimo, non esse difficile has regulas generales statuere.

56. Oportet ergo revocare in memoriam id, quod supra capite 2. dixi circa divisionem periculi in formale, & materiale, & circa eos duos homines, quorum alter ingreditur in domum periculosam armatus constantia propositi, oratione, & fiducia in Deum, qui propterea non incurrit periculum formale; atque adeo respectu illius occasio non est proxima: alter vero similem domum ingrediens ob propositi tepiditatem incurrit periculum formale; atque adeo respectu illius occasio peccandi est proxima. Et hinc aperte comperies, posse fieri, quod periculum formale evitetur per actus virtutis ipsius hominis. Et antequam regulas generales statuam, sequentes positiones praemitto.

57. Positio prima. Vbi passio est vehemens, & habitus vitiosus intentus, vel, interna suggestio, sive tentatio est fortis; magis timenda est occasio externa, magisque fugienda. Patet. Nam cum duplex sit medium vitandi periculum formale lapsus, alterum, vitando occasionem externam: alterum roborando se per actus virtutum: quando passio, habitus, & tentatio urgent, minus est roboris ad eos hostes vincendos per actus proprios ipsius hominis. Cum ergo tunc non vitetur periculum formale per actus ipsius hominis proprios, vitandum illud est per fugam occasionis externae.

58. Positio secunda. In materia luxuriae magis, quam in multis alijs, necesse est fugere occasiones externas. Id constat ex praecedenti positione, eo quod in hoc genere passio est vehementior. Nam, ut ait S.

S. Isid. Isidorus lib. de sum. Bon. (apud S.

Thomam 2. 2. quaest. 154. art. 3. ad 1.) *magis per carnis luxuriam humanum genus subditur diabolo, quam per aliud quod aliud; quia scilicet difficilius est vincere vehementiam huiusmodi passionis.* Et ideo quanto maior est difficultas vincendi vehementem passionem, tanto minus fortitudinis habet homo, ut per actus proprios extenuet periculum formale; atque adeo ad evadendum illud, necesse est occasionem externam vitare. Et ideo Apostolus 1. ad Corinth. 6. dixit, *fuge fornicationem*, explicans per verbum fugiendi, quomodo recedendum sit, non solum per detestationem, sed etiam per fugam externam, ab huiusmodi vitio; neque enim eo termino fugiendi vitatur Apostolus, nisi in Luxuria, Idolatria, & Avaritia.

59. Positio tertia. Etiam in materia avaritiae magnae, & vehementis divitiarum cupiditatis, periculum peccandi in eo genere, ut in plurimum, vitandum est per fugam occasionis externae. Etenim passio haec, ubi invalescit, est vehementissima, & omnem Dei legem pessundat. Ideo Apostolus 1. ad Timoth. 6. ait: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa invidia, & nociva, quae mergunt homines in interitum, & perditionem: radix enim omnium malorum est cupiditas; quam quidam appetentes erraverunt a Fide, & inseruerunt se in doloribus multis. Tu autem, o homo Dei, haec fuge.* Vbi autem vehementior est passio, minor est fortitudo ad actus virtutum intentos, quibus periculum formale extenuetur. Et ideo in hoc genere oportet amputare periculum formale per fugam occasionis externae. Vbi notandum est, circa haec duo vitia avaritiae, & luxuriae usum fuisse Apostolum verbo *fugiendi*, quo denotaret fugam ab occasione externa, ut nuper notabam.

S. Thom

Po.

60. Positio quarta. Ob eandem rationem in materia magnæ iracundiæ necesse est evitare diligenter occasionem externam. Nam experimento compertum est, etiam homines virtutis studiosos, occasione data, torrente iracundiæ precipites fieri, ita ut fere rationis usu spoliarentur.

61. Positio quinta. In cæteris, in quibus neque vehemens est passio, neque habitus vitiosus nimis intensus, neque tentatio satanæ valde vrgens, ut in plurimum, non est necesse tollere occasionem externam, quæ propterea non est occasio proxima peccandi. V.g. cum quis omitit auditionem Missæ in die festo propter confabulationem cum amicis; tunc enim illam omittit, potius ex desidia, & negligentia, quam ex influxu confabulationis. Quæ positio patet ex dictis: quia in hac hypothesi non est difficile elicere actus virtutum, quibus periculum extenuetur, & hostes debiles superentur.

ARTICVLVS II.

Statuuntur regulæ generales de modo vitandi periculum formale peccandi.

SUMMARIVM.

Periculum formale peccandi debet vitari, aut fugiendo occasionem, aut periculum dissolvendo. n. 62.

Si per actus proprios vitatur formale periculum, non est opus deserere occasionem. n. 63.

Qui nequit intrinsece, tenetur extrinsece vitare periculum. n. 64.

Qui vitare non potest occasionem extrinsecam, tenetur intrinsece vitare periculum. n. 65 & seq.

Quid de filio familias impotente expellere occasionem. n. 68.

Quando teneatur quis non solum ad actus internos, sed etiam ad deserendam occasionem externam. n. 69. Circa quas materias sit hæc obligatio vrgentior. n. 70.

62. **P**rima regula est. *Quotiescumque homo advertit, in aliqua occasione esse periculum formale peccandi lethaliter, tenetur fugere periculum vno è duobus modis, vel deserendo occasionem externam, vel dissolvendo periculum formale per actus virtutum à se elicitos. Probat. Quoties homo potest vitare periculum formale peccandi, tenetur illud vitare, utpote ingens malum animi. Nam, ut optime dixit P. Suarez tom 5. in 3. part. disp. 18. sect. 3. num. 16. In moralibus eiusdem militie est constituere se voluntarie in morali periculo, & proximo committendi aliquod crimen, & committere illud. Sed regulariter loquendo semper potest vitare periculum formale peccandi aut per fugam occasionis externæ, aut per actus virtutis à se elicitos, nempe per detestationes peccati, per propositum intensum, & preces Deo directas, &c. Ergo semper tenetur vitare periculum formale vno ex illis duobus modis.*

Suar.

63. Secunda regula. *Quando quis per actus suos proprios vitat periculum formale non tenetur deserere occasionem externam. Patet. Nam occasio externa eatenus deserenda est, quatenus est occasio proxima peccandi; sed quando homo per actus suos proprios extinguit periculum formale peccandi, iam illa non est occasio proxima peccandi: ergo tunc, non tenetur deserere occasionem externam. Minor ex dictis est manifesta. Occasio enim proxima essentialiter constituitur ex occasione externa, & periculo formali peccandi: ergo deficiente periculo formali peccan-*

candi, iam illa non est occasio proxima.

64. Tertia regula est. *Qui non vitat periculum formale intrinsecus id est, per actus suos propios, tenetur vitare illud extrinsecus, id est, deserendo occasionem.* Patet ex regula prima. Etenim homo tenetur vitare periculum formale peccandi lathaliter vno è duobus modis, scilicet intrinseco, vel extrinseco: ergo si primo modo non vitat illud, vitare debet secundo modo.

65. Quarta regula. *Qui non potest vitare occasionem extrinsecam, tenetur vitare periculum formale modo intrinseco, id est, per præfatos actus virtutum à se elicitos.* Patet ex dictis. Tenetur enim vitare id periculum formale vno ex duobus modis præfatis.

66. Sed adhuc specialiter probatur. Nam qui non potest vitare occasionem extrinsecam, & adhuc non vult vitare periculum formale per actus suos propios, ipse voluntarie se exponit periculo formali; atqui constat ex superius dictis, peccare mortaliter eum, qui voluntarie se exponit periculo formali: ergo qui non potest vitare occasionem extrinsecam, & non vult vitare periculum formale per actus suos propios, peccat mortaliter: ergo qui non potest vitare occasionem extrinsecam, tenetur sub mortali vitare periculum formale modo intrinseco, sive per actus suos propios. Minor, & ambæ consequentiæ tenent.

67. Probatum Maior. Ille se exponit periculo formali peccandi, qui cum libere possit vitare illud, non vitat; sed qui impotens est vitare occasionem extrinsecam, nec vult vitare periculum formale per actus suos propios, libere potest vitare periculum formale, & non vitat; cum sit in libera potestate eius elicere actus,

qui extenuant periculum formale, & non vult illos elicere: ergo ipse se exponit periculo formali.

68. Hinc constat, filium familias, qui non potest expellere è domo concubinam, posse, & debere extenuare periculum formale peccandi per actus suos propios, scilicet per magnam detestationem peccati, intentum propositum, preces ad Deum, &c. Quod si hæc media non apponatur ad extenuandum periculum, ipse se exponit periculo formali peccandi, sicut se exponit, qui cum possit, non vult deserere occasionem externam. Peccatque lathaliter, si non conetur ad hæc media adhibenda pro extenuando periculo; quidquid sit, an sit diversum peccatum à concubinato, an ab illo non distinguitur.

69. Quinta regula est. *Quando occasio externa associatur passione vehementi, vel habitu vitioso, vel acri suggestionem vel his omnibus simul, si est in potestate hominis occasionem externam deserere, non sufficit conari ad vitandum periculum formale per actus ipsius propios, sed tenetur sub mortali deserere occasionem externam.* Infertur ex dictis. Nam cum hostes illi sint validissimi, confictus cum illis est valde difficilis, & ideo homo tenetur fugere ipsum locum pugnae, ne succumbat. Deinde quilibet prudens suam timens fragilitatem, debet credere suos actus non futuros esse ita robustos, vt possint superare tam validos hostes, maxime quado habet aliud medium evadendi periculum, scilicet fugam occasionis externæ. Præterea, quia & si Deus auxilia sufficientia non denegat, vt physice possit homo vincere; ei tamen qui temere, & sine necessitate ingreditur occasionem, non offert ea copiosa auxilia, quæ præstat illis, qui necessitate coacti occasione

pecc.

peccandi concluduntur. Quod etiam patet ex prima propositione.

70. Hinc inferitur, in materia luxuriæ, avaritiæ, magnæ & vehementis iracundiæ teneri hominem ad vitandas occasiones externas, si moraliter possibile sit; nec sufficit conari ad vitandum periculum formale per actus hominis intrinsecos. Hoc enim probant argumenta facta pro assertionem quinta. Et constat etiam ex propositionibus, tertia, quarta, & quinta.

CAPVT V.

An qui in occasione proxima peccandi lethaliter versatur, quam potest deserere, possit absolvi, ante quam illam deserat? Vbi fit crisis propositionis 61.

ARTICVLVS I.

Varia Authorum placita & falsa citationes proponuntur.

SUMMARIUM.

Sub quibus terminis difficultas proponitur à Doctoribus. n. 71.

Qui dixerint, posse absolvi concubinarium aliquoties, ante quam expellat concubinam. n. 72.

Limitatur ab aliquibus prima sententia. n. 73.

Qui authores eandem sententiam docuerint post damnationem. n. 74.

Nequit absolvi concubinarium, ante quam tollat occasionem voluntariam. num. 75.

71. **H**Æc quæstio solet ab Authoribus tractari sub ter-

minis *concupiscitiæ*; quia in genere occasionis proximæ, hæc est frequentior, ita vt quidquid de hac occasione dictum fuerit, intelligi debeat de quavis alia occasione proxima alterius materiæ. Inquirimus ergo in præsentem, an confessarius possit absolvere penitentem concubinarium, qui domi suæ retinet concubinam, habens in potestate sua illam expellere, ita vt nulla impossibilitas physica, vel moralis expulsionem eius impediatur?

72. In disp. 18. cit. cap. 9 late proposui varia Authorum placita: Vnde breuiter seligam, quæ oportet notari. Ioannes Sancius disp. 10 n. 6. *Sanc.* asserit, concubinarium posse absolvi ter, vel quater, antequam realiter expellat concubinam, quando sub omnimoda potestate eius est illam expellere; dum tamen habeat firmum propositum expellendi illam. Quam opinionem P. Castro Palao tom. 1, *Cast.* tract. 2. disp. 2. punct. 9. §. 3. num. 14. *Pal.* appellavit audaciam. Sed quod magis mirandum est, citat Ioannes Sancius plurimos Authores pro sua sententia, Suarium, Thomam Sanchez, *Suar.* Azorium, Medinam, Vegam, Ludovicum Lopez, & Emmanuelem Rodriguez. *Th. Sanchez.* Ex quibus aliqui expresse *Azor.* docent oppositam sententiam; alij *Medin.* vero tradunt doctrinam, quæ non *Vega.* spectat ad hanc materiam, vt in cap. *Lopez.* Rodrig. 9. cit. à num. 108. manifeste ostendi; Et P. Suarium falso citari, aperte ostendit P. Castro Palao tom. 1. tract. 2. *Suar.* disp. 2. punct. 9. §. 3. num. 15. Et præ- *Cast.* terea ipse Suarius agens de consuetudine peierandi, & de proposito non peierandi de cætero, quod haberi debet in confessione tom. 2. de Relig. tract. 2. lib. 3. cap. 8. num. 7. ait: *Suar.* *Suppo.* *Suar.* *sito autem tali proposito obseruandum est, vt si homo habet aliquas externas occasiones moraliter inducentes illum ad temere iurandum, illas auferat, alio-*

Zzzz

alio-

alioqui non sufficienter disponetur si proxima sint, & sine magno incommodo auferri possint.

73. His falsis citationibus Ioannis Sancij non pauci Authores decepti sunt habentes fidem illi Doctori. *Machb.* Machado tom. 2. lib. 7. part. 2. tract. 3. docum. 3. num. 3. asserit pro ea opinione præfati Sancij stare *graves Authores, quos refert Ioannes Sācius.* Similiter Leander à Murcia lib. 2. disquisit. disp. 1. resol. 8. num. 12. (qui opinionem Ioannis Sancij contractat ad duas vices fractæ promissionis à concubinario) citat pro eâ opinione eosdem Authores, quos si examinasset, cognovisset falsitatem citationum. Eodem vitio laborat *Leand.* Leander à SS. Sac. tract. 5. de Pœnit. disp. 7. resol. 35. Imo magis exorbitat in hac citatione authorum, vt clare demonstravi eo cap. 9. cit. n. 115.

74. Sed (quod magis mirandum est) post damnationem propositionis 61. aliqui Authores admittunt, posse absolvi, bis, ter, vel quater concubinarium habentem occasionem proximam voluntariam, dummodo habeat propositum expellendi illam. Ita Magister *Hozes.* Hozes in prop. 61. n. 12. & 13. affirmat posse absolvi concubinarium prima, & secunda vice, antequam expellat concubinam. Et *Lumb.* Mag. Lumbier tom. 3. summæ Hispanæ num. 2002. folio 1247. ait tolerabilem esse opinionem asserentium, posse absolvi concubinarium bis, aut ter, ante quam expellat concubinam, sive occasionem proximam voluntariam. Et *Torrecill* Martinus de Torrecilla Capucinus consult. 15. concl. 7. n. 80. affirmat, non subiacere huic damnationi opinionem eorum, qui dicunt, posse absolvi concubinarium vsque ad quatuor vices iuxta aliquos, sive vsque ad secundam vicem iuxta alios, antequam expellat concubinam, quam voluntarie retinet.

75. Oppositam sententiam, quæ docet, concubinarium, dum est in occasione proxima voluntaria peccandi, non esse absolvendum, antequam removeat occasionem, tuetur P. Thomas Sanchez lib. 2. sum. cap. 32. num. 45. Item Navarrus in *Th. San. Navar.* Manuali cap. 16. num. 20. Ludovicus Lopez 1. part. instruct. cap. 22. Candelus disquisit. 24. art. 2. dub. 5. pag. 76. *Lopez. Candel.* Villalobos tom. 1. tract. 2. cap. 3. nu. 5. & lib. 7. in Decal. cap. 1. §. 2. num. 2. *Villalob.* Bonacina de matrim. quæst. 4. punct. 14. num. 11. & 12. P. Conink disp. 8. de Pœnit. dub. 17. num. 133., quatenus ait: *Hinc eos, qui vivunt in concubinato, nullo modo extra casum gravis necessitatis, expedit absolvere, antequam de facto separentur, etiam si parati sint iurare, se in posterum caste victuros, quale inramentum Sacerdos, nec exigere, nec admittere debet, sed iubere, eos ante absolutionem separari.* *Conink.* P. Azor part. 8. Instit. moral. lib. 3. c. 6. quæst. 2. his verbis. *Secundo queritur, an concubinarium publicum possit licite absolvi à confessario, antequam concubinam eiiciat? Respondeo in primis, non posse licite eum absolvi, antequam ab ea separatur, cum firmo proposito numquam ad eam amplius accedere. Navar. cap. 16. num. 2. Silvest. Angel & communis opinio.* Et mox subiungit, idem dicendum de eo, qui non est vere concubinarium, sed communiter existimatur, propter scæminam secum commorantem; non enim debet absolvi, donec auferat scandalum. P. Arriaga tom. 8. disp. 38. lect. 5. *Silvest. Angel.* subsect. 2. vbi propugnat, eum, qui semel promisit expellere concubinam, nec implevit, non posse absolvi, nisi prius expellat. Sed non satis declarat, an possit absolvi, antequam expellat, is, qui numquam promisit. P. Filliucius tract. 30. cap. 2. quæst. 11. num. 56. asserens. *Arriaga.* *Filliuc.* *Ideo talis non est absolvendus, nisi ante concubinam eiiciat,*

ciat, etiam in articulo mortis, si tempus adfit, & non sit magna necessitas eam retinendi citra scandalum. Eodem prorsus modo id propugnat P. Fagundez lib. 6 in Decal. cap. 2. nu. 3. & P. Pellizarius in Manual. Regul. tom. 2. tract. 20. cap. 10. nu. 187. Item Sayrus, & Zerola apud Bonacinam cit., & Megala apud Dianam, 5. part. tract. 14. resolut. 107. qui in eandem sententiam inclinatur.

Fagund.
Pelliz.
Sayrus.
Zerola.
Bonac.
Megala
Diana.

ARTICVLVS II.

Numquam posse absolvi eum, qui habet occasionem proximam voluntariam, antequam eam expellat.

SUMMARIUM.

Peccat mortaliter concubiniarius retinens voluntarie proximam occasionem peccandi n. 76.

Hoc præceptum non retinendi occasionem est negativum. n. 77.

Qui habet occasionem proximam voluntariam peccandi, nequit absolvi ante expulsionem illius. n. 78.

Tunc permanet in statu peccati mortalis. n. 79.

Præceptum non retinendi obligat semper, & pro semper. n. 80.

Propositum adimplendi præceptum non est adimpletio illius. n. 81. & 82.

Periculo peccandi se exponit, qui voluntarie persistit in periculo. n. 83.

Se committere voluntarie periculo peccandi idem est moraliter, ac velle peccatum n. 84, & seq.

Imprudens est, qui, cum potest, non se eripit à periculis. n. 89 & seq.

Propositum mediocriter intensum non est sufficiens ad iustificationem, etiam intra Sacramentum. numer. 91. & seq.

Neque prima vice, est absolvendus, qui

non deserit occasionem voluntariam. num. 95.

76. **P**Rænotandū est primo (quod certissimum est apud omnes) peccare mortaliter concubinariū, dum retinet occasionem proximam peccandi voluntariam. Nam ut optime dixit P. Suarius supra citatus, in moralibus eiusdem malitiæ est constituere se voluntarie in morali periculo, & proximo committendi aliquod crimen, & committere illud.

77. Prænotandum est secundo, præceptum vitandi occasionem proximam voluntariam peccandi læthaliter esse præceptum negativum, quod explicatur per hunc terminū, *Ne retineas*. Patet. Nā eo ipso quod teneatur ad non retinendum talem occasionem, datur præceptum non retinendi, quod est præceptum negativum: sicut quia homo habet obligationem non furandi, datur præceptum non furandi, illud quidem negativum.

78. Sit conclusio. Ille, qui habet occasionem proximam voluntariam peccandi læthaliter, non potest absolvi, nisi prius eam expellat: *Dixi proximam*, quæ scilicet constituitur ex periculo formali peccandi: nam si permanente occasione, cesset periculum formale peccandi, iam occasio non est proxima, ut supra ostendi. *Dixi voluntariam*: nam si sit impossibilis moraliter expulsio illius, & poenitens habeat verum propositum non peccandi, & adhibendi omnia media necessaria ad vitandum periculum formale peccandi, absolvi poterit. Quando autem adsit ea impossibilitas moralis, dicam inferius. Quæ autem sint media necessaria ad extenuandum periculum formale, dixi supra à n. 62.

79. Pro qua conclusione hunc

Zzzz 2

fyl-

fellogismum obiiicio, quem proposui cā disp. 18. num. 120. [concupinarius, dum retinet domi concubinam, cum possit expellere, est in statu peccati mortalis; dum absoluitur, retinet concubinam domi, cum possit expellere: ergo dum absoluitur, est in statu peccati mortalis. Sed qui absoluitur manens in statu peccati mortalis, invalide absoluitur: ergo is concupinarius invalide absoluitur.]

80. Confirmatur primo. Præceptum negativum obligat semper & pro semper: sed præceptum non retinendi occasionem proximam voluntariam est præceptum negativum, ut constat ex prænotato: ergo præceptum non retinendi occasionem, proximam voluntariam obligat semper, & pro semper. Ergo pro eo tempore, quo vadit ad confessarium, aut facit confessionem, obligat id præceptum; & tamen in eo tempore non implet id præceptum: ergo non implet in eo tempore, pro quo instat præceptum. Est ergo actualiter violans præceptum in eo ipso tempore, quo absoluitur; atque adeo absolutio nulla est.

81. Confirmatur secundo. Ille, cui de presenti instat obligatio exequendi aliquid, non implet obligationem per hoc, quod habeat propositum, exequendi illud de futuro. Ita tempore tentationis de admittenda hæresi, conveniunt Doctores in eo, quod tunc instat præceptum eliciendi actum Fidei. Numquid si pro tunc instat hoc præceptum, implebit illud per hoc, quod nolens tunc elicere, habeat propositum eliciendi de futuro? Minime. Quia si per id propositum de futuro implet præceptum Fidei, infertur evidenter, quod præceptum non instat de presenti.

82. Sed sic est, quod præceptum non retinendi concubinam, quam omnino voluntarie retinet, instat de

presenti, etiam dum confessionem facit, & absoluitur; cum obliget semper, & pro semper: ergo non implet hoc præceptum per hoc, quod habeat propositum de futuro non retinendi illam.

83. Confirmatur tertio. Concupinarius peccat mortaliter exponendo se periculo proximo peccandi læthaliter; sed dum absoluitur, exponit se periculo proximo peccandi læthaliter: ergo dum absoluitur de presenti, peccat mortaliter. Probatur Minor. Ille enim exponit se periculo proximo peccandi læthaliter, qui voluntarie persistit in tali periculo; sed dum absoluitur persistit voluntarie in tali periculo: ergo dum absoluitur, exponit se periculo proximo peccandi læthaliter.

84. Secundum argumentum pro conclusione est. Qui facit propositum expellendi de futuro concubinam voluntarie retentam, manet in periculo proximo infringendi propositum, & non expellendi illam; sed qui manet in periculo proximo infringendi propositum, & non expellendi illam, perseverat in peccato læthali: ergo qui facit propositum (etiam in confessione) expellendi de futuro concubinam voluntarie retentam, perseverat in peccato læthali: ergo dum confitetur, aut absoluitur perseverat in peccato læthali. Antiquæ consequentiæ sunt evidentes.

85. Minor patet. Nam ut dixit P. Suarez supra cit. *In moralibus eiusdem malitiæ est, constituere se voluntarie in morali periculo & proximo committendi aliquod crimen, & committere illud*: ergo eiusdem malitiæ est permanere voluntarie in periculo proximo infringendi propositum, & non expellendi concubinam; atque infringere propositum, & non expellere illam.

Ma.

86. Maior vero eius syllogismi probatur. Nam per id propositum non aufertur re ipsa occasio proxima, neque aufertur vehemens propensio ad venerea, neque habitus vitiosus: ergo perseverante toto constituto periculi formalis, perseverat periculum. Deinde propositum de futuro in eo, qui de presenti potest expellere, & non expellit, non potest non esse valde tepidum: ergo id propositum non extenuat periculum formale; atque adeo licet habeat tale propositum, perseverat in periculo formali infringendi illud.

87. Verum quidem est, quod in aliquo casu rarissimo ex specialissima Dei gratia, potest esse propositum ita resolutorium, ut indubitatum sit, quod de futuro peccator expulsurus sit occasionem, aut aliter separandus sit à peccato. In quo casu iam cessat periculum formale peccandi; atque adeo occasio non manet proxima. Cœterum hoc nunquam contingit in eo, qui cum possit de presenti expellere, non expellit, sed elicit propositum expellendi de futuro; iste enim clare significat propositum eius esse tepidum, & nullatenus extenuans vim periculi. Ille enim casus de proposito illo resolutorio, certissime arguente expulsionem occasionis de futuro, aut aliter separationem à peccato, solum reperitur in eo, qui non potest expellere de presenti. Quomodo autem intensissimum, & resolutorium propositum extenuet vim periculi formalis, & faciat occasionem non esse proximam; & quomodo propositum, quo communiter afficiuntur homines, qui, cum possint, non expellunt concubinam ante confessionem, non extenuet vim periculi, nec sit verum propositum, late explicui in eâ disput. 18. cit. capit. 9. num. 125. & seqq.

88. Audiendus est P. Dicastillo de Pœnit. disp. 6. dub. 19. num. 336. *Dicast.*
Ego sane vix crederem alicui, quantumvis affirmanti firmissimum propositum, & magnum dolorem, si simul cum possit, (sic enim ponitur hic casus) nolit à tanto periculo se liberare, nec dignus est, cui credatur. Est enim retentio concubinae in omnium sententia occasio satis periculosa, cui se exponere sine causa (ego dixerim sine urgentissima necessitate) satis indicat, non esse verum illud propositum. Et ita censent plerique doctores, eum, qui vult manere in periculo morali labendi, non censeri habere verum propositum.

89. Tertium argumentum est. Nam in periculis iacturæ corporalis, imprudentissimus censetur, qui cum possit eripere se statim ab illis, id non præstat, nec censebitur prudens per hoc, quod habeat propositum eripiendi se de futuro ab eo periculo: Item non extenuabitur periculum iacturæ temporalis per hoc, quod habeat propositum eripiendi se de futuro: Sic ille, cui leo sævissimus appropinquat, imprudentissimus erit contra caput suum, si non statim fugiat, etiam si dicat, se habere propositum fugiendi de futuro: neque hoc propositum fugiendi de futuro extenuat vim periculi. Quod idem cernitur in periculo infamiæ: v.g. in hypothese, in qua quis à satellitibus quaeritur, ut publice vapulet. Item in periculo amittendi per naufragium totam suam substantiam rei familiaris ad suam, & filiorum vitam sustentandam necessariam. Numquid prudens censebitur, qui non fugiat statim à satellitibus appropinquantibus, per hoc quod habeat propositum fugiendi de futuro? Numquid naufragus extenuabit periculum per hoc, quod habeat propositum eripiendi de futuro substantiam rei suæ familiaris-

Con-

90. Consequentia autem vrget à minori ad maius: est enim multo maius incōparabiliter periculū incidendi in peccatū mortale, quàm periculū incidēdi in leonem, in satellites, aut in naufragium. Et sicut in his periculis iacturæ temporalis censetur imprudens, qui, cum possit, non se eripit statim ab illis, ita etiam censendus est imprudentissimus contra cōscientiam, & salutem animæ, qui non se eripit statim, cum possit, à periculo peccandi læthaliter. Et sicut, qui patitur periculum iacturæ temporalis non extenuat vim periculi, per hoc, quod proponat, eripere se de futuro ab eo periculo, cum possit statim; ita qui patitur periculū peccandi læthaliter, non evacuat vim periculi, per hoc, quod proponat eripere se de futuro ab eo periculo; atque adeo voluntarie persistit in eo periculo, etiam dum confitetur; & dum persistit in periculo, est in statu peccati mortalis; atque adeo si tunc absolvitur, invalide absolvitur.

91. Quartum argumentum est. Illud propositum mediocriter intensum, (quale habent communiter homines concubinarij) expellendi de futuro occasionem proximam, non est sufficiens ad iustificationem adquirendam in Sacramento Pœnitentiæ: ergo quamvis habeant id propositum, non sunt capaces absolutio- nis. Consequentia patet, & antecedēs probatur. Nam propositum, quod requiritur, vt homo iustificetur in Sacramento Pœnitentiæ, est propositum implendi omnem obligationem gravem, atque adeo non permanēdi in periculo proximo peccandi læthaliter, cum potest illud vitare; sed illud propositum mediocriter intensum expellendi occasionem de futuro non est propositum implendi omnem obligationem gravem, neque est propositum non permanēdi in

periculo proximo peccandi læthaliter: ergo illud non est propositum sufficiens ad consequendam iustificationem.

92. Probatur minor ex dictis. Illud enim propositum mediocriter intensum non evacuat vim periculi, atque adeo ille homo permanet in periculo proximo infringēdi id propositum; cum tamen habeat obligationem eripiendi se à periculo, cum re ipsa potest: ergo illud non est propositum implendi obligationem, neque est propositum eripiendi se ab eo periculo. Et quidem homo, quidam confitetur, aufert nummos à cōfessario, quid prodest, quod habeat propositum non furandi de futuro? Quid ergo proderit, quod concubinaris, qui de præsentī potest ante confessionem expellere concubinam habeat propositum expellendi de futuro, si actualiter in confessione peccat, non se subtrahendo statim ab eo periculo peccandi læthaliter, à quo potest statim se subtrahere?

93. Confirmatur. Nam dum ille concubinaris confitetur, instat gravis obligatio eripiendi se à periculo formali peccandi læthaliter; à quo potest se eripere vno è duobus modis: scilicet vel expellendo occasionem externam, quod est facilius, vel extenuando periculum formale per contritionem extraordinariam, & propositum constantissimum (tanta magnum vt iudicio prudentis cesset periculum formale labendi.) Atqui neutro modo vitat periculum formale labendi in peccatum læthale, non expellendo statim occasionem externā, vt supponitur; non eliciendo actus extraordinarios, qui cessare faciant omnino periculum, vt etiam supponitur: ergo actualiter dum confitetur, committit peccatum læthale, quamvis sit cum proposito nō peccandi læthaliter de futuro.

Ro-

Filg.

94. Rogabis, an possit absolvi concubiniarius, qui prima vice se accusavit de occasione proxima, ignorans, eam occasionem esse impedimentum ad absolutionem. Filguera in exposit. prop. 61. cum dixisset, & recte quidem, numquam posse absolvi pœnitentem, antequam expellat occasionem proximam voluntariam; excipit tamen casum istum, in quo asserit, posse eam prima vice absolvi; quia tunc nõ verificatur, quod non vult omittere eam occasionem.

95. Dicendum tamen est, neque in hoc casu posse absolvi, donec expellat: id enim probant omnia argumenta facta. Primum. Quia licet ignoraret obligationem expellendi, at postquam de eâ admonetur à confessario, instat præceptum negativum, *Ne retineas*, quod obligat semper, & pro semper: unde qui antea erat in statu peccati læthalis materialiter propter retentionem, iam est in illo formaliter; atque adeo absolvitur invalide. Secundo. Quia manet in periculo proximo infringendi propositum. Tertium. Quia nemo se eripit à periculo necis per hoc, quod proponat fugere de futuro, nisi statim fugiat. Quarto. Quia ad rectam dispositionem pœnitentis, non sufficit, quod habeat propositum eripiendi se à periculo in futurum, sed propositum seu voluntatem non permanendi in periculo infringendi propositum.

(†.†.†)

ARTICVLVS III.

Solvantur obiectiones contra doctrinam articuli præcedentis.

S V M M A R I V M.

Non valet argumentum à consuetudinario ad habentem occasionem proximam voluntariam n. 96.

Discrimen inter consuetudinarium, & habentem occasionem quoad obligationem n. 97.

Consuetudinarius non est in periculo formali peccandi, dum facit, quantum potest pro vitando peccato. nu. 98. & 99.

Absolvi potest, qui non restituit ex desidia, sed non, qui ex vehementi avaritia. n. 100. & 101.

Intensa contritio nequit stare cum persistencia occasionis voluntaria. num. 102. & 103.

96. **I**N præfata disp. 18. cap. 10. propositui argumenta, quæ obiici possunt contra doctrinam proximè traditam; quorum solutiones hic per compendium tradere, operæ prætiū duxi. Primo. Ioannes Sancius vult sumere paritatem ex eo, quod potest absolvi sine dilatione, habens consuetudinem peierandi, blasphemandi, & se polluendi, si habet verum propositum non peccandi; ad hoc ut possit etiam absolvi sine dilatione, saltem ter, vel quater, qui habet domi concubinam, si habet verum propositum expellendi illam.

Sanc.

97. Sed ex dictis discrimen est meridianâ luce clarius. Nam qui ex mera fragilitate retinet consuetudinem peccandi, nullam aliam habet obligationem, quàm vincendi illam per actus supernaturales proprios, scili-

scilicet per contritionem, & propositum. Qui autem habet occasionem extrinsecam inducentem ad peccatum, non solum habet obligationem eliciendi eiusmodi actus, sed etiam arcendi occasionem extrinsecam, & non retinendi illam; quam quandiu arcere potest, & non arcet, peccat læthaliter, & ideo in ipsa confessione continuat id peccatum; ideoque invalide absoluitur: à quo reatu solum potest excusare ignorantia invincibilis.

98. Obiicitur secundo. Qui habet consuetudinem peierandi, est in periculo formali peccandi læthaliter: ergo tenetur extenuare id periculum per propositum valde intentum. Sed peccatores habentes eam consuetudinem frequentius habent propositum non valde intentum: ergo peccant læthaliter, dum absoluntur; cum teneantur extenuare periculum formale per propositum valde intentum, & id non præsent.

99. Hoc argumentum probat, quod homo affectus habitu vitioso tenetur facere, quantum potest, ad extenuandum illud periculum peccandi, quod nascitur ex eo habitu. Unde cōfessarius meliori modo, quo possit, debet illum monere de periculo, in quo versatur, & de arte detestandi peccatum, & de firmitate propositi, exhortando illum, ut faciat, quantum possit pro extirpanda consuetudine. Si ergo facit, quantum potest, recte disponitur, & valide absoluitur. Non sic concubinaris, qui potest expellere concubinam, & non expellit; hic enim nō facit, quantum potest, nec quantum debet, & ideo peccans in ipsa confessione invalide absoluitur.

100. Obiicitur tertio. Qui debet restituere rem alienam, potest bis absolvi, quamvis realiter non restituerit, cum proposito tamen resti-

tuendi, vt docent Medina lib. 2. sum. cap. 11. Et Corduba. quæst. 4. Corollar. 8 & alij: ergo concubinaris, etiā si bis defecerit promissioni expellendi, poterit absolvi. Consequentia ligat à paritate rationis. Confirmatur. Qui non restituit realiter ante confessionem, retinet rem alienam, dum absoluitur: ergo dum absoluitur, peccat: ergo invalide absoluitur. Et tamen hoc non videtur concedendum: ergo ea ratio fallit.

101. Respondetur, distinguendum esse in eo, qui nondum restituit ex quadam desidia, & negligentia, & in eo, qui ex avaritia, & vehementi fame pecuniæ non restituit. Et in hoc secundo idem dicendum est, quod in concubinario; in hoc enim ipsa retentio rei alienæ est occasio proxima, & quamvis ostendat propositum restituendi, versatur in periculo formali infringendi propositum. Et in hoc vincit evidenter confirmatio argumenti proxime facta. In altero, autem, qui ex quadam desidia, & negligentia nondum restituit, est manifesta ratio discriminis, & quidem duplex. Prima, quia in hoc nō est periculum formale non restituendi; cum illa mora nō oriatur ex auiditate pecuniæ. Secunda, quia licet vrgeat id præceptum negativum, *Ne retineas*, cœterum id est cum dependentia à voluntate creditoris, ant veri domini: cum ergo non sit cōtra voluntatem domini, quod restituitur differatur vna die, & vsque ad diem crastinum, inde est, quod ille, qui ex desidia nondum restituit, potest proponere in confessione restitutionem pro die crastina; & quando sic absoluitur, nō persistit in statu peccati mortalis; & sic valide absoluitur.

102. Obiicitur quarto. Concubinaris domi suæ existens fieri potest, quod habeat contritionem perfectam propter Deum summe dilectum

Medina.
Cordub.

tum simul cum proposito expellendi concubinam; in quo casu iustificabitur: ergo eodē modo poterit iustificari in Sacramento, antequam expellat concubinam, quam expellere potest.

103. Solutionem huius argumenti late explicui in cap. 10. cit. nu. 148. & seqq. Breviter tamen dico, quod in eā hypothesi vel concubinarium potest statim expellere, vel nō potest? Si potest expellere statim, & advertit obligationem expellendi statim, & non expellit statim, non potest elicere verum actum contritionis propter Deum summe dilectum: quia non diligit, qui mandata eius non custodit. Si autem non potest expellere statim, poterit tunc elicere verum actum contritionis charitate formatum cum firmo proposito expellendi, quam primum possit, & sic iustificabitur. Quod idem poterit fieri in confessione, si non potest expellere. Tenebitur tamen extenuare periculum formale procurando ingentem intensionem contritionis, & propositi, enixe postulando à Deo auxilium, ut inferius dicam.

ARTICVLVS IV.

Quæ opinio ex relatis incurrat hanc damnationem?

SUMMARIVM.

Qui dixerint post decretum, posse concubinarium absolvi ante expulsionem concubinae, quam voluntarie retinet. n. 104.

Eorum fundamentum num. 105.

Retorquetur hoc fundamentum. n. 106.

Qui non tollit occasionem, quam potest, pro nulla vice habet firmum propositum. n. 107.

Hæ sententiæ subiacent damnationi. n. 108.

In periculo formali permanet, qui se voluntarie exponit periculo. n. 109.
Non vult implere obligationem, qui non implet, cum potest. num. 110. & 111.

Id explicatur exemplo. n. 112.

Eruitur sensus propositionis sexagesime primæ. n. 113. & seq.

104. **Q**uæstio eo devolvitur, ut inquiramus, an opinio, quæ docet, posse concubinarium absolvi semel, bis, ter, vel quater, antequam expellat concubinam, cum potest illam statim expellere, subiacet huic damnationi? Et idem est de quavis alia occasione proxima. Nam ex illis, qui scripserunt post hoc decretum, ut vidimus art. 1. Hozes admittit, posse absolvi usque ad secundam vicem; Lumbier usque ad tertiam; Torrecilla usque ad quartam, quin propterea contraveniatur decreto, aut damnationi.

Hozes.

Lumb.

*Torre-
cill.*

105. Quorum assertioni videtur suffragari hoc argumentum. Nam propositio, quæ damnatur est, quæ asserit, *quod potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere.* Sed de eo, qui absolvitur secunda, tertia, aut quarta vice ante expulsionem; non verificatur, quod non vult omittere occasionem, cum habeat firmum propositum omittere illam: ergo ea assertio non coincidit cum propositione damnata.

106. Sed hoc argumentum idem probat de quinta, & sexta, & octava vice: nam eodem modo, quo habet concubinarium tertia, aut quarta vice propositum, imò eodem modo, quo habet illud prima, & secunda vice, potest illud habere, quinta, sexta, aut octava: ergo non loquitur damnatio de eo, qui octava vice absolvitur ante expulsionem, si tamen habet firmum propositum

Aaaaa

ex.

expellendi. Atqui absurdum est dicere, quod non incurrit damnationem propositio docens, quod octava vice absolvi potest ante expulsionem occasionis proxima, quamvis dicatur habere propositum expellendi de futuro: ergo eadem absurditate scater assertio relata.

107. Nec satisfacies si dicas, post quartam vicem censeret propositum non esse firmum. Nam ut in proxime dicendis constabit, neque qui prima vice absolvitur, antequam expellat occasionem, quam potest statim expellere, habet verum propositum non peccandi lethaliter.

108. Affero ergo, subiacere huic damnationi eam assertionem, quae docet posse absolvi concubinarium prima, secunda, tertia, aut quarta vice, qui potest statim expellere, & non expellit ante absolutionem. Probatur primo. Ille non vult omittere occasionem proximam, qui vult permanere in periculo formali infringendi propositum de omissione occasionis; sed qui ante absolutionem proponit omittere de futuro eam occasionem, vult permanere de praesenti in periculo formali infringendi id propositum de omissione occasionis; ut constat ex art. 2. ergo ille concubinarius, qui cum possit, non expellit ante absolutionem, non vult omittere occasionem proximam. Sed damnatur propositio, quae docet, posse absolvi eum, qui, cum possit non vult omittere occasionem: ergo damnatur propositio, quae docet, posse absolvi, prima, aut secunda vice, antequam omittat illam, quam potest omittere.

109. Probatur Maior eo evidenti asserto P. Suarj saepe repetito.

Suar. Nam in moralibus eiusdem malitia est constituere se voluntarie in morali periculo, & proximo committendi ali-

quod crimen, & committere illud: ergo eiusdem malitiae est velle permanere in periculo formali infringendi propositum de omissione occasione, ac velle infringere illud; quod idem est, ac velle non omittere occasionem. Itaque ille homo non vult efficaciter omissionem eius occasionis, quia vult permanere in periculo proximo infringendi propositum de omissione, dum non expellit statim, quam potest statim expellere.

110. Probatur secundo eadem assertio. Ille non vult omittere occasionem proximam, qualiter requiritur, ut absolvatur, qui caret proposito implendi totam suam obligationem gravem; sed concubinarius, qui potens expellere statim, proponit expellere de futuro, caret proposito implendi totam suam obligationem gravem: ergo eiusmodi concubinarius non vult omittere occasionem proximam, qualiter requiritur; ut absolvatur. Maior, & consequentia patent.

111. Minor probatur. Concubinarius enim, qui potest expellere statim, habet obligationem gravem expellendi statim; cum illud preceptum, *Ne retineas*, obliget semper, & pro semper; & solum proponit expellere de futuro: ergo non habet voluntatem, neque propositum implendi totam suam obligationem gravem. Pater ergo, propositionem docentem, quod is concubinarius potest absolvi, antequam omittat occasionem, subiacere huic damnationi.

112. Probatur tertio. Nam ille homo, cui appropinquat leo sevissimus, est in occasione proxima necis: si ergo iste homo non fugiat statim, sed proponat fugere de futuro; non dicemus, illum non velle omitti-

re

re occasionem illam, sive periculum necis; sed potius velle pro tunc permanere in illa occasione suæ necis? Eadem autem est ratio, quoad hoc, de eo, qui non fugit statim periculum proximum peccandi læthaliter, sed solum proponit fugere de futuro.

113. Ad extremum rogabis, quomodo intelligenda sit propositio dānata sexagesima prima quoad eas duas ultimas partes. *Et non vult omittere, Quinimo directe, & ex proposito querit, aut ei se ingerit;* an scilicet accipienda sit copulativam, an potius divisim? Possit enim quis existimare, in vim huius damnationis posse absolvi concubinarium, qui non vult omittere occasionem dnmmodo illam non querat directe, & proposito, neque ei se ingerat: quasi ad damnationem requiratur utrumque simul.

114. Certum tamen est, eas duas partes propositionis accipi divisim, & seorsim; ita ut damnetur propositio, sive loquatur de eo, qui directe querit, & se ingerit, sive loquatur de eo, qui non vult omittere occasionem, quam antea habebat. Et quidem valde parva distantia est inter unum & alterum, scilicet inter hoc, quod est, nolle omittere, & hoc, quod est, se ingerere; quia tam voluntarie perficitur in occasione vno modo, quam altero.

115. Accipiendas autē eas partes divisim, constat: tum ex ipso sensu verborum; tum etiam ex illa dictione, *Quinimo*, qua, ut observat *Barbos.* bosa tract. de dictionibus vsu freq. dict. 321. cum 35. Iuris prudentibus, quos ibi allegat, significat idē, quod *Quin etiam*. Et dict. 112. loquens de dict. etiam, ait: *Implicativa est hæc dicitio, & exprimit casum magis dubitabilem, & implicat minus dubitabilem.* Ex quo fit, quod ea dicitio. *Quinimo*,

aut *quin etiam*, exprimit casum magis dubitabilem, id est maioris difficultatis, scilicet quod absolvatur, qui se ingerit occasionem; & implicat casum minoris difficultatis, scilicet quod absolvatur, qui vult retinere occasionem.

CAPVT VI.

Ad quid teneatur, qui non potest deserere occasionem proximam; & quodnam propositum requiratur ad hoc, quod possit absolvi?

SUMMARIUM.

Nulla occasio proxima est necessaria, nisi quoad circumstantiam extrinsecam. n. 116.

Concubinarius tenetur ad actus proprios, quibus avertat periculum formale peccandi. n. 117.

Quomodo firmandum sit propositum non peccandi. n. 118.

Quid sit opus ex parte confessarij. num. 119.

Concubinarius, si hæc non prestat, perstat in periculo formali peccandi. num. 120.

Tunc graviter obligatur ad orationem. n. 121. & seq.

Ut confessarius possit absolvere concubinarium; debet iste, præter propositum non peccandi, habere animum ponendi ea media. n. 123.

Cum hoc animo absolvi potest. n. 124.

Aliquando erit utilius suspendere absolutionem. num. 125.

116. **R** Elege quæ dixi de occasione proxima voluntaria, & necessaria. Vbi etiam comperies, nullam occasionem proximam esse

Aaaa 2 esse

esse necessariam, nisi solum quoad circumstantiam extrinsecam: nam quoad periculum peccandi est voluntaria saltem indirecte, quatenus liberum est homini habere summam detestationem peccati, & propositum constans non peccandi, petendo enixe à Deo speciale auxilium ad hanc internam dispositionem animi; quo pacto extenuatur periculum formale peccandi læthaliter. Quid autem requiratur, ut verificari possit, quod concubinariis non potest expellere occasionem, dicam cap. seq. Et quia in præfata disp. 18. cap. 11. hanc materiam abunde explicui, placuit aliquas periodos huc inde transferre, paucis mutatis.

117. Dico primo. Concubinariis, qui non potest auferre occasionem extrinsecam, tenetur per actus suos proprios avertere periculum formale peccandi; quod si ita non conetur avertere, peccat mortaliter. Hæc conclusio constat ex cap. 4. art. 2. assert. 4. Hanc conclusionem propugnat P. Ægidius de Coninck disp. 8. de Pœnit. num. 134. ubi de puella existente in domo patris sui, quæ non potest deserere domum suam, sic ait: *Tali igitur primo iniungenda omnia media, quæ possunt eam ab eo peccato avertere; & firmiter præcipiendū, ut caveat, inquam, tali iuveni sine necessitate loqui, præsertim in loco solitario: & ut quoties cum eo peccaverit, certam aliquam pœnitentiam subeat. Deinde ut & ante absolutionem, & postea etiam sæpius per diem coram Crucifixo proponat omnino tale peccatum vitare. Item ut frequentius, & eidem Sacerdoti confiteatur, & si promittat omnia hæc se facturam poterit semel, aut etiam secundo, si reincidat, absolvi.*

118. Itaque tenetur ad ponenda omnia media opportuna (saltem de consilio confessarij) ad extenuan-

dum periculum. Tenebitur ergo ad confirmandum propositum non peccandi sæpius in die. Proderit, si fiat propositum coram Crucifixo, ut ait P. Ægidius; quia id magis hominem confirmat. Item ad postulandum enixe à Deo speciale auxilium speciale, cum fiducia impetrandi, & ex intenso desiderio non peccandi; id enim est medium valde efficax ad extinctionem periculi; & aliqua ieiunia, aut mortificationis opera assumere de consilio confessarij.

119. Ex parte etiam confessarij poterit extenuari periculum peccandi, si confessarius difficilem se ostendat ad impendendam absolutionem; significans, quam indignus absolutione sit pœnitens. Experientia enim docuit, hoc medio pœnitentem deterreri à prosecutione occasionum peccandi. Deinde si confessarius instruat pœnitentem, in quanto periculo mortis æternæ versantur, qui in simili occasione peccandi vitam transigunt; cum subita mors eos forte maneat.

120. Et quidem, quod teneatur in eo eventu ad avertendum per actus proprios periculum formale, patet ex prædicta assertionem quarta. Quia qui non avertit periculum formale, cum possit, ipse voluntarie se exponit, saltem indirecte, tali periculo: Atqui mortaliter peccat, qui voluntarie se exponit periculo formali, ut patet ex dictis. Quod vero teneatur ad media exhibenda, etiam patet. Nam qui tenetur ad confessionem finis, tenetur ad electionem mediorum; cum impossibilis sit consecutio finis sine electione mediorum. Atqui ea, quæ retulimus, sunt media, quæ Deus nobis reliquit opportunissima ad aversionem periculi, & non multum difficilia ei, qui ex animo desiderat fugam periculi: ergo ad illa tenetur.

Nec

Suar.

121. Nec novum videri debet, quod dicamus, eum hominem in tali casu esse graviter obligatum ad orationem, nempe ad postulandum enixe diuinum auxilium. Est enim communis sententia Theologorum, teneri hominem sub mortali ad eiusmodi orationem, cum ingruit tentatio grauis, scilicet propter periculum peccandi, quod sibi ab ea tentatione imminet. Audi P. Suarez tom. 2. de Relig. tract. 4. lib. 1. cap. 3. num. 17. *Quod si Deus permiserit hominem ac- tu vexari gravissima tentatione, & ea ratione in periculo anime sue versari, non est dubium, quin tunc teneatur homo peculiari obligatione ad orationem recurrere, ut omnes Authores docent: quia tunc maxime obligat charitas propria, atque etiam Dei. Et confidere tunc de sua libertate, esset magna superbia, & presumptio: confidere autem de solo auxilio ordinario sufficiente, esset stulta negligentia* Et num. 18 addo insuper in huiusmodi occasionibus, pro quibus hæc oritur obligatio, illam omittere, grave esse peccatum, non solum contra virtutem, quam vexat tentatio, v. g. contra castitatem, sed etiam contra charitatem.

122. Scio, totam materiam huius primæ conclusionis in praxi esse difficilem, propter maximam fragilitatem peccantium, eorumque summam rerum æternarum incuriam. Conetur tamen confessarius, ut ipsi peccatores intelligant hanc eorum obligationem adhibendi media opportuna, & quod proponant ea executioni mandare: quia saltem consequentur, quod maiorem peccandi formidinem concipiant; & quod aliquam partem eius obligationis impleant; & quod implendo ex parte vberiore à Deo gratiam consequantur.

123. Dico secundo. Quando confessarius, incidit in concubina-

rium impotem expellendi occasionem, non debet absolvere illam, donec cognoscat, eum peccatorem habere propositum, non solum non cognoscendi carnaliter concubinam, sed etiam adhibendi supra dicta media ad extenuandum, & auertendum periculum peccandi. Hæc secunda conclusio patet ex prima. Pœnitens enim non potest absolvi, nisi habeat propositum implendi omnem obligationem gravem, quæ illum obstringit; sed, ut constat ex conclusione prima, ille pœnitens habet obligationem ponendi media per actus suos proprios, quibus extenuetur periculum peccandi: ergo non potest absolvi, nisi habeat propositum ponendi prædicta media.

124. Cum hoc autem proposito posse absolvi eiusmodi concubinarium, qui non potest expellere concubinam, patet: quia sic facit, quidquid facere debet; & aliunde non peccat actualiter. Si enim actualiter in confessione peccaret, vel esset, quia non expellit concubinam; & hoc esse non potest, quia ipsa hypothesis ponit impossibilitatem in expulsiōne; vel quia non aufert per actus proprios periculum formale peccandi; & neque hoc modo peccat, quia proponit elicere eos actus, per quos extenuatur eiusmodi periculum.

125. Sed quamvis sic possit absolvi, aliquando oportebit differre absolutionem, ut magis deterreatur peccator à delicto suo, & apponat illa media supra memorata ad extenuandum periculum peccandi eo modo, quo dixi in Difert. præced.

agens de eo, qui habet consuetudinem peccandi.

CA.

CAPVT VII.

*Quæ causa sit sufficiens, ut possit quis non deserere occasionem proximam peccandi lethali-
ter? Vbi exponitur 62.
propositio.*

ARTICVLVS I.

Authorum placita referuntur.

SVMMARIVM.

Status difficultatis proponitur. n. 126.

Fuit, qui diceret, quamlibet utilitatem esse causam sufficientem non deserendi occasionem proximam.

n. 127.

Vrgens causa requiritur ad non deserendam occasionem. n. 128.

Quid docuerit Sancius. n. 129.

Male audivit hæc doctrina apud Theologos. n. 130.

Doctrina Leandri circa causam vrgentem n. 131.

126. **C**VM propositio 62. ex dānatis dicat, quod *Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.* Inquirimus, an detur aliqua causa, & qualis sit, propter quam licitum sit non fugere occasionem proximam peccandi? Et non procedit quæstio in ea hypothesis, in qua homo speciali Dei auxilio adiutus extinguit periculum formale labendi, eliciens vehementem detestationem peccati, & constantissimum propositum; ita ut non magis timeatur lapsus in hac occasione, quam in reliquis remotis: tunc enim, ut diximus, occasio, quæ erat proxima iam non est proxima; quia cef-

fat periculum formale, quod est constitutum essentialiter occasione proxima.

127. Author opinionis damnatæ, quicumque ille sit (neque enim multum fido citationibus Recentiorum) quamcumque causam utilem, aut honestam dicit esse sufficientem, ut quis non deserat occasionem proximam peccandi. Ex quo fit, quod si concubina sit utilis ad gubernationem domus concubinarij ex hac sola utilitate possit illam retinere. Quare iure merito damnata est ea opinio; & quam evidenter sit falsa, constabit ex dicendis.

128. Theologi communiter docent, solam causam vrgentem, & quæ afferat gravissima incommoda, esse sufficientem, ut quis non deserat occasionem proximam. Alij magis in speciali dicunt, ad id sufficere grave detrimentum sive spirituale, sive temporale. Alij, (quod in idem recidit) esse ad id causam sufficientem, si ex separatione sequatur scandalum, infamia, aut grave detrimentum temporale. Id quidem ita dicitur in generali. Inde autem in speciali conclusiones eliciunt alij laxiores; alij strictiores, quas oportet examinare.

129. Ioannes Sancius disp. 10. num. 8. ad id requirit causam necessariam, sive vrgentem, & postea num. 20. asserit, [Negandam non esse absolutionem ei, qui suæ concubinæ, quam domi habet, mutuo dedit centum aureos, quorum recuperandum spes nulla supererit, si domo illam eiiciat. . . .] Dicitur enim supra, quod nullus teneatur occasionem proximam vitare cum magno suo detrimento. Nec tunc dicitur velle occasionem, sed permittere; cū non abigere occasionem, non oritur, quia velit pœnitens in illa permanere; sed quia velit non incurram.

damnum, quod abiecta occasione obveniret.] Et num. 20. (in impressione Lugdunensi) ait: [Non tenebitur domo eijcere concubinam, si concubinario sit nimis utilis ad lucrandum bona temporalia, media negotiatio- ne.] Tertio ibidem ira habet: [Si cō- cubina nimis utilis esset ad oblecta- mentum concubinarij (vulgo regalo) dum deficiente illo nimis ægre age- ret vitam.]

130. Hæ tres conclusiones San- cij pessime audiunt apud Theolo- gos. Et P. Arriaga tom. 8. disp. 38. num. 35. non solum appellat eas im- probabiles, sed acerrime in eas in- vehitur verbis, quæ retuli disp. 18.

Diana. cit. num. 175. Et Diana part. 5. tract. 14. resol. 108. dubitat de earum pro- babilitate, quod iuxta supradicta, præcipue disert. 4. idem est, ac dicere, in praxi non esse probabiles. Et con- clusionem tertiam vocant *Scandalosa-*

Hurt. Prado. *sam, improbabilem, & indignam viro Catholico,* Tho. Hurtado, & Mar- tinez de Prado à me relati ibid. num. 174. & (quod maius est) Alexan- der VII. eam conclusionem dam- navit: tamquam scandalosam, ut ibidem notavi num. 199.

131. Leander à SS. Sacram. tract. 5. de Pœnit. disp. 7. quæst. 39. admittit illam primam conclusio- nem Sancij de absolvendo concubi- nario non expellente concubinam propter centum aureos alias non re- cuperandos. Pro qua conclusione ci- tat Bonacinam, & Cardinalem de

Bonac. Lugo. Lugo. sed quam immerito ci- tentur hi duo, manifeste ostendi ibidem nu. 178.

ARTICVLVS II.

Statuitur vera conclusio, expli- caturque, & roboratur.

SUMMARIUM.

Sola impossibilitas physica, vel mora- lis est causa virgens ad non dese- redum occasionem proximam num. 132.

Tenetur quis deserere occasionem, dum potest. num. 133.

Id constat ex damnatione propositionis sexagesimæ secundæ. nu. 134.

Tenetur quis sub gravi ponere media ad extenuandum periculum forma- le. nu. 135.

Utilitas centū aureorum, v. g. non est sufficiens causa. nu. 136.

Ostenditur exemplis. n. 137.

Permittere periculum imprudentia est. n. 138.

Sub obligatione fugiendi non est lici- ta voluntas permissiva. n. 139.

Quando hæc utilitas pertingeret ad impossibilitatem moralem. n. 140.

Obiectio difficilis proponitur, & eno- datur. n. 141. & seq.

132. **S**It prima conclusio. Ut quis non teneatur deserere oc- casionem proximam peccandi læ- thaliter, nulla alia causa est sufficiens, nisi sola impossibilitas physica, vel moralis deserendi talem occasionem: at vero nulla omnino causa est suffi- ciens, ut quis non teneatur avertere periculum proximum peccandi læ- thaliter.

133. Prima pars conclusionis constat. Nam, ut constat ex superio- ribus, quoties potest quis deserere occasionem proximam peccandi, te- netur illam deserere: ergo solum ex-
cusa-

cusatur ab ea obligatione, quando non potest eam deserere: ergo sola impossibilitas excusat. Nam hæc duæ consequentiæ synonymæ sunt, & evidenter inferuntur ex antecedente.

134. Confirmatur. Nam ex communi Theologorum sententia, vt quis excusetur à deserenda occasione proxima, requiritur causa omnino necessaria; idque manifeste constat ex damnatione propositionis 62., in qua deciditur, non sufficere ad id causam honestam, aut vtilem; vbi autem non sufficit utilitas, requiritur necessitas. Sed necessitas, & impossibilitas sunt correlatiuæ, ita vt si hoc est necessarium fieri, impossibile sit, id non fieri: ergo si vt quis non deserat occasionem proximam, requiritur necessitas retinendi illam, eodem modo requiritur impossibilitas non retinendi illam.

135. Secunda vero pars conclusionis etiam constat ex dictis cap. præcedenti. Nam in potestate hominis semper est adhibere media, per quæ extenuatur periculum proximum peccandi læthaliter, nempe summam detestationem peccati, propositum constans, implorationem Divini auxilij, &c. ergo nulla est causa sufficiens excusans hominem ab eo quod conetur extenuare periculum proximum peccandi læthaliter; nisi fortè ignorantia invincibilis.

Sanc.
Leand. 136. Ioannes Sancius & Leander à SS. Sacram. admittunt, requiri causam necessariam, vt excusetur quis ab obligatione expellendi occasionem proximam, & tamen volunt, esse causam necessariam ad retinendum illam quod concubina debeat centum aureos, non recuperandos, si expellatur. Quam etiam necessitatem applicat etiam Ioannes Sancius ad alios duos casus de concubina utili ad negotiationem; &

de utili ad condimentum ciborum. Exorbitant ergo hi Authores, dum doctrinam generalem applicant ad hos casus singulares, & quamcumque difficultatem autumant esse impossibilitatem moralem, & in culice considerant elephantem.

137. Contra eos Authores tribus argumentis pugnavi in ea disp. 18. cit. cap. 12. quæ hic oportet reproducere. [Et quidem suppono, apud istos Authores concubinariū, & faminam manere in eodem periculo formali, ac antea erant. Inquiro nunc ab illis primo, vtrū liceat occurrere Leoni sævienti propter centum aureos promissos; vel an cum periculo amittendi centum aureos tenearis fugere periculum proximum mortis à Leone impendens? Respondebis, fugiendum periculum proximum mortis, etiam si amittantur centies centum. Et inquiri secundo, an sit maior obligatio fugiendi periculum proximum mortis, quam periculum mortalis peccati? Ego enim maiorem obligationem invenio fugiendi periculum proximum labendi in peccatum mortale, quam periculum proximum labendi in mortem, quanto peius, & infelicius est incidere in mortem spiritualem peccati, quam in mortem corporalem, vt Fides Catholica nos docet.]

138. Impugno secundo hos Authores. In eo casu posito, in quo concubinarius non deserit periculum peccandi, ne amittat centum aureos, concubinarius [non dicitur velle occasionem, sed permittit; cum non abigere occasionem non oriat, quia velit poenitens in illa permanere, sed quia velit non incurere dampnū, quod abiecta occasione, obveniret.] Quæ sunt verba Ioannis Sancij citati supra num. 129. ergo similiter qui propter cen-

centum aureos promissos non fugeret Leonem savientem, & proximum mortis periculum, non diceretur velle periculum mortis, sed permittere; quia si non fugit savitiam Leonis, non est quia velit sibi periculum mortis imminens à Leone; sed quia non vult incurere damnum per amissionem centum aureorum. Tum sic Quod voluntas sit solum permissiva periculi proximi mortis, non excusat hominem ab imprudentia, & à peccato læthali: ergo quod voluntas sit solum permissiva periculi peccandi, non excusat hominem à peccato læthali.

139. Impugno tertio. Quando teneris fugere, non licet voluntas permissiva; sed periculum formale proximum peccandi semper teneris fugere, vt sapius diximus: ergo nunquam licet voluntas permissiva talis periculi. Itaque aliud est permittere occasionem, amputando periculum; & aliud est permittere occasionem, & periculum; prius quidem licet, non secundum, vt satis constat ex dictis.

140. Et quidem si illi centum aurei non recuperati reducerent hominem ad extremam, aut quasi extremam necessitatem ex permanentia apud concubinam; tunc diceretur moraliter impossibilis remotio occasionis. Nihil ominus tunc, licet non teneretur expellere occasionem, teneretur tamen exterminare, aut saltem extenuare periculum proximum peccati, nempe adhibendo media supra memorata.

141. Sed objicies. Etiam si illi centum aurei non recuperati reducerent hominem ad extremam necessitatem, non liceret exponere se periculo proximo incidendi in savitiam Leonis: ergo vel exemplum Leonis nihil probat; vel dicendum est deferendam esse occasionem

proximam peccandi læthali, etiã si homo reducendus sit ad extremam necessitatem.

142. Respondeo, sicut exemplum Leonis probat, neque propter extremam necessitatem vitandam posse te exponere periculo proximo incidendi in savitiam Leonis; eodem modo, neque propter extremam necessitatem vitandam posse te exponere periculo proximo incidendi in peccatum mortale; bene tamen occasionei externæ quando est moraliter impossibile vitare eiusmodi occasionem externam. Itaque si possibile est vitare occasionem externam proximum peccandi, teneris illam vitare; si autem impossibile moraliter est vitare occasionem externam, teneris vitare periculum proximum peccandi læthali abhibendo ad id media supra memorata. Quare exemplum Leonis probat, propter nullam necessitatem, quantumvis gravem, aut extremam, posse exponere te occasionei proxime peccandi, supposito quod maneat occasio simul cum periculo peccandi; quod tamen removere potes per actus proprios. Vnde si in tali casu vitandæ extremæ necessitatis persisteret concubinaris in periculo proximo peccandi, peccaret quidem, non quia non fugit occasionem externam, cum ea fuga sit moraliter impossibilis; sed quia non exterminavit, aut extenuavit periculum formale peccandi, adhibendo media supradicta.

143. Explicatur amplius. Demus superesse duo media advitandum periculum mortis impendentis à Leone occurrente: primum, fuga velox; secundum, ostendere Leoni gallum gallinaceum, quo dicitur Leo terri (fabula sit, an experientia, nihil obest discursui.) In hoc casu non teneris fugere, si gallum

Bbbbb offen.

ostendis. Similiter concubinario supersunt duo media, alterum fuga occasionis externæ, alterum extenuatio periculi per actus proprios supra memoratos. Quare si fuga occasionis est moraliter impossibilis, tenetur per actus proprios extenuare periculum formale, quo extenuato, occasio non remanebit in esse proximæ.

144. Video multas instantias fieri posse contra hunc discursum, quas quidem proposui in ea disput. 18. à num. 187. ac illis abunde satisfeci. Et à repetendis ipsis abstineo, quia ex præiactis principijs non difficile dissolvi possunt. Qui velit eas legere, adeat locum nuper citatum.

ARTICVLVS III.

An vincenda sit ipsa impossibilitas moralis, quando datur talis complicatio occasionis proximæ, & periculi proximi, ut neutrum vitari possit?

SVMMARIVM.

Hic casus frequenter accidere potest.
num. 145.

Tunc vincenda est illa impossibilitas moralis, & deserenda proxima occasio peccandi. num. 146.

Fundamentum pro hac resolutione.
num. 147.

Discrimen pro concubinario retinente domi feminæ ex necessitate. n. 148.

Quid agere debeat confessarius cum femina habenti talem occasionem?
num. 149.

Tunc habet vrgens motivum confessarius ad credendum defectum propositi, & negandam absolutionem.
nu. 150.

145. **V**tinam rarò eveniret hæc hypotesis; quam tamen malitia peccatorum frequentè efficit. Quærit peccator in fomentum suæ luxuriæ puellam suis delictijs idoneam. Incidit in quamdam parentibus orbatam, præ fame fere pereuntem, & omni humanâ spe destitutam. Hæc post diuturnum tēpus concubinatus, conscientie moribus lacerata vadit ad confessariū. Ilte agnoscit necessitatem moralem presistendi in ea domo; alias fame peribit: & dum hortari conatur, vt persistens in domo resistat luxuriæ sui complicitis, & adhibeat media salutaria, propositi, orationis, &c. Respondet illi, id sibi esse impossibile; quia si resistat libidini complicitis, illam certissimè è domo expellet; quo factò præ fame peribit. Habet itaque impossibilitatem moralem deserendi occasionem proximam; & habet impossibilitatem moralem extenuandi periculum proximum per propositum efficax non peccandi. Potestque exclamare cum Susanna. *Angustie sunt mihi undique.* [Si enim domo egrediar, vt ab occasione proxima eripiar, fame peribo; si autem domi persistens voluero extenuare periculum peccandi per propositum constans resistendi voluptati illius, etiam fame peribo; statim enim à domo excludar.]

146. Respondeo, in hoc casu teneri feminam ad assumendum illud vnicum medium egrediendi è domo, etiam si præ fame peritura sit. Atque adeò quæstioni in titulo huius articuli præfixæ respondendum est, cum datur eiusmodi complicatio impossibilitatis eripiendi se ab occasione proxima, & ab ipso periculo peccandi proximo, vincendam esse eam impossibilitatem moralem, deserendamque occasionem proximam, etiam cum periculo vitæ,

tæ, aut egrediendo, aut patiendo se expelli.

147. Et ratio est evidens. Homo enim tenetur ad vitandum peccatum mortale, etiam cum periculo vitæ; sed fæmina in eâ hypothesi peccat mortaliter, dum persistit in proposito luxuriandi; neque potest desistere ab eo proposito; nisi vel egrediens è domo, vel patiens se expelli; in quo casu incurrit periculum pereundi præ fame: ergo tenetur ab eo proposito desistere egrediens è domo, vel patiens se expelli, etiam si fame peritura sit.

148. Diversa itaque ratio in concubinario, qui vrgentissima necessitate coactus retinet fæminam: iste enim potest per propositum efficax, & implorationem Divini auxilij extenuare periculum peccandi. Hæc autem fæmina non potest illud extenuare per propositum, & alia media, nisi expellenda sit à domo, vt supponit hypothesis.

149. Inquires quomodo se geret confessarius circa absolutionem huius fæminæ? an scilicet non liceat absolvere; donec ipsa sponte egrediatur domo; an potius videns confessarius in eâ propositum constans resistendi, & patendi, quod expellatur à domo, possit eam absolvere ante egressum?

150. Respondeo, in hoc casu habere confessarium vrgentissimum motivum ad credendum, ei fæminæ non inesse propositum efficax resistendi suo complici; si nolet sponte domo egredi. Nam cum illa videat, se ex sua resistentia certissime expellendam, & ipsa nolit sponte sua egredi; signum evidens est; quod vult persistere, non solum in domo, sed etiam in concubinato. Quare nullo modo est absolvenda, nisi prius domo egrediatur. Conabiturque confessarius illi suadere, vt in Deo

confidat, qui quærentibus regnum Dei, & iustitiam eius, promittit se non defuturum; quin potius illis hæc omnia temporalia adiicienda.

ARTICVLVS IV.

Que opiniones eòc relatis incurrant hanc damnationem?

SUMMARIUM.

Subit damnationem omnis opinio, quæ pro retinenda occasione admittit causam non necessariam n. 151.

Et quæ non requirit impossibilitatem, saltem moralem, pro fugienda occasione. num. 152.

Manet damnata opinio docens, non esse expellendam concubinam propter recuperandâ pecuniam nu 153.

Et quæ docet, retinendam propter lucrum; aut propter ciborum condimentum. num 154.

Item quæ docet, non fugiendam occasionem propter iacturam divitiarum. num. 155.

151. **S**It prima conclusio generalis. Omnis opinio, quæ admittit causam non omnino necessariam ad hoc, vt quis non teneatur fugere occasionem proximam peccandi mortaliter, incurrit hanc damnationem. Probat. Causa, quæ non est omnino necessaria, est solum utilis, aut honesta (non enim loquimur de causa turpi, aut inhonesta, aut indifferenti) sed damnatur opinio docens, ad id sufficere causam vtilem, aut honestam: ergo damnatur opinio docens ad id sufficere causam non necessariam.

152. Et eodem modo dicendum est, quod incurrit damnationem opinio docens, non requiri impos-

Bbbbb 2 sibi-

sibilitatem moralem fugiendi occasionem proximam. Nam necessitas, & impossibilitas sunt necessario correlativa; idem quippe omnino est, quod sit impossibile fugere occasionem proximam, & quod sit necessarium non fugere. Quare si non sit impossibile fugere occasionem, solum erit utile non fugere.

153. Sit secunda conclusio. Opinio Ioannis Sancij relata, [quod non tenetur quis expellere concubinam propter recuperandos centum aureos] subiacet huic damnationi. Probat, supponendo; non loqui auctorem in casu urgentis necessitatis, quam patiat concubinarium; sed solum, quia centum aurei sunt multa aestimationis. Cum ergo recuperatio centum aureorum non sit causa necessaria respectu concubinarium, euidenter infertur, esse dumtaxat causam utilem. Sed opinio, quae ad hoc admittit solum causam utilem datur: ergo sub damnatione includitur ea opinio, quae id admittit propter solam recuperationem centum aureorum.

154. Subiacet similiter damnationi illa secunda opinio eiusdem, quod scilicet [non tenetur concubinarium expellere concubinam, quae nimis utilis est ad lucrandum in negotiatione, & venditione mercium] evidens enim est, quod haec opinio respicit solum causam utilitatis; quam tamen in praesenti damnat Pontifex. Item, illa tertia opinio, quod [non tenetur concubinarium expellere concubinam propter ciborum condimentum] quamvis in suis terminis formalibus damnata fuerit ut scandalosa ab Alexandro VII. estque quadragesima prima ex dampnatis; ad huc tamen comprehenditur sub hac damnatione Innocentij XI. Quia haec opinio non respicit causam necessariam, sed

dumtaxat utilem appetitui.

155. Sit tertia conclusio subit etiam hanc damnationem opinio, quam non pauci docent, nempe [licitum esse non fugere occasionem proximam cum iactura divitiarum; seu bonorum fortunae.] Non enim limitat ad urgentem necessitatem moralem concubinarium, neque ad impossibilitatem moralem. Quare ista causa, quam afferunt, ut concubinarium non teneatur expellere occasionem proximam, manet intra terminos solius utilitatis; atque adeo in terminis comprehensis sub damnatione.

CAPVT VII.

An liceat querere directe occasionem proximam peccandi laethaliter pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi?

SUMMARIUM.

Quid senserit Sancius circa propositionem damnatam? num. 156.

An eam docuerint alij Doctores. num. 157.

Reijcitur primo propositio damnata num. 158.

Secunda illius impugnatio. num. 159.

Nequit quis velle vel leve peccatum, etiam pro ingenti bono inde eventuro. num. 160.

An velit quis bonum resultans, & solum patiatur occasionem peccati. num. 161.

Dum quis querit occasionem, etiam illam vult. num. 162.

Commercium cum infidelibus an possit haberi cum periculo peruersionis. num. 163.

Non

Non potest quis ingredi ad infideles, si ad sit probabiliter hoc periculum.
num. 164.
Alique limitationes non probantur.
num. 165.

156. **Q**uestio procedit in ipsis terminis propositionis damnatae, quae haec est sexagesima tertia, *Licetum est querere directe occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.* Et in ea parte affirmantem tuetur Ioannes Sancius disp. 10. num. 8. Nam quamvis dicat, licetum esse exponere se involuntarie periculo proximo peccandi, videlicet involuntarie propter urgentem necessitatem; postea tamen admittit plures casus, in quibus homo querit directe occasionem proximam; nihilominus id non docet sub eisdem terminis formalibus, sub quibus loquitur propositio damnata. Existimo tamen, id tradere sub terminis aequivalentibus. Nam praeter casus particulares huius generis, quos admittit, ibidem ait: [Vnde P. Lorca 2. 2. sect. 3. assentiendum non est indistincte inquiringi, non licere exponere se periculo peccandi certo, nec probabili ob bonum spirituale proximi.]

157. Eandem partem affirmativam tuetur Soto de iust. lib. 5. quaest. 1. ubi docet, *Quod licet non possit quis pro salute proximi peccare, potest tamen se exponere periculo peccandi.* Idem asserit Basilius Ponticius in Apend. cap. 6. ut testatur Diana par. 3. ttt. 4. resol. 169. & ttt. 5. resol. 3. A nonnullis alijs etiam tribuitur quibusdam Theologis societatis, praesertim Francisco Iacops, qui se ab hac calumnia purgavit in q. Theol. de neganda, aut differenda absolutione. Cuius doctrina ut longe diversa a damnatione probatur a

qua plurimis Doctores, novemque Universitatibus. De alijs, qui velit, adeat Guillelmum Sandaeum in Confut. trium viror. Cuiuscumque tamen illa sit (hoc enim non spectat ad damnationem) ex principijs supra iactis ostendo praefatae propositionis falsitatem, & meritam confirmationem.

158. Primo. Quia querere directe occasionem proximam peccandi est velle directe periculum proximum peccandi; sed nequit quis velle directe periculum proximum peccandi; alioqui peribit in illo illud amans: ergo nequit quis directe querere occasionem proximam peccandi. Omnia constant praeter maiorem. Haec probatur nam qui directe querit occasionem, ita querit, ut si velit, posset ab ea recedere; si enim nequit, non queret, sed erit illi necessaria: ergo qui directe querit occasionem proximam peccandi, directe vult periculum proximum. Atqui moraliter loquendo perinde est velle periculum proximum peccandi ac velle peccatum, *Quia in moralibus idem est committere, ac exponere se periculo committendi*, ut supra ostensum est ex P. Suarez: ergo nequit quis velle occasionem proximam peccandi, quin velit etiam ipsum peccatum.

159. Secundo. Nam bonum spirituale animae propriae praefertendum est cuicumque bono temporali proprio, & cuicumque bono sive temporali alterius, ita exigente tum ordine recta rerum, tum recto ordine charitatis: ergo non est quarendam illa occasio, in qua sit periculum boni spiritualis proprii, sive propter bonum temporale, vel spirituale alterius. Antecedens constat ex illo Math. 5. *Si oculus tuus scandalizat te erue eum.* Et ex illo eiusdem. 16. *Quid prodest homini, si uniuersum mundum*

Sanc.

Sorc.

Soto.
Ponc.
Diana.

Iacops.

Sand.

Suar.

dum lucretur, animo vero sua detri-
mentum patitur. Probatum consequentia: quia si posset quæri directè occasio proxima propter alterutrum ex his bonis, præponeretur bonum temporale bono spirituali proprio contra rectum ordinem rerum; aut bonum extraneum bono proprio contra ordinem rectum charitatis: ergo talis occasio nequit directè quæri, etiam propter talia motiva.

160. Tertio. Quia nequit quis habere voluntatem committendi vel leve peccatum, etiam propter bonum valde ingens spirituale, vel temporale totius mundi, ut inconfesso est apud omnes: ergo nequit quærere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, temporali proprio, vel proximi. Probatum consequentia: nam occasio illa proxima, dum manet in esse proximæ, affert secum formale periculum peccandi; sed velle periculum formale peccandi, peccatum est, ut omnes fatentur: ergo qui vult eiusmodi occasionem, vult peccatum. Tum sic. Nequit quis velle peccatum, etiam pro ingenti bono spirituali, aut temporali sui, vel alterius: ergo nequit quærere directè eiusmodi occasionem pro tali bono sui, vel alterius.

161. Dices. Qui quærit directè occasionem proximam peccandi propter ingens bonum sui, vel alterius, non vult directè tale periculum, sed intendit directè tale bonum; quia tamen ad illud assequendum medium est eiusmodi occasio, illam quærit, sed non vult: sicut qui interficit imperentem se, non vult homicidium alterius; sed quia nequit propriam vitam protegere absque morte alterius, illam perpetratur intendens bonum servandæ vitæ propriæ. Pariformiter qui quærit occasionem proximam pec-

candit propter tale bonum, id intendit, & vult, utiturque occasione ad illud consequendum, quin velit occasionem huiusmodi. Ergo potest illam directè quærere propter eiusmodi bonum; cum nolit occasionem, sed bonum ex eâ consequendum.

162. sed contra est. Quia nequit non velle ipsam occasionem proximam peccandi ille, cui occasio talis est, ut possit eam vitare; sic enim occasio est in illius potestate, consequenterque ipsi voluntaria. Sed qui eam directè quærit, ita ingreditur occasionem, ut possit eam vitare non quærens, si nimirum eam non aggredietur: ergo talis occasio est ipsi voluntaria; atque adeo recte prohibitum, quod eam quæserit. Neque exemplum de occidente aggressorem aliquid evincit: nam cum homini sit obligatorium servare propriam vitam, & illam non servare sit illi moraliter impossibile, quia servare est moraliter necessarium; rogo, vel ei superest aliud medium ad tuendam vitam præter occisionem aggressoris, vel non: si superest, nequit occidere, sed eligere illud aliud medium; si non superest tenetur hoc exequi, cum sit unicum ad tuendam vitam, cuius conservatio ipsi moraliter necessaria est ad modum quo supra dicebamus de fugiendo Leone, dum non datur aliud medium ad tuendam vitam.

163. Dices iterum. Potest quis adire infideles, & Paganos ad satagendum de eorum conversione, etiam si subsit periculum perversionis, ut docet D. Thomas 2.2. quæst. 10. art. 9. ubi S. Doctor ait: *Non sunt prohibendi infidelibus communicare, qui fidem non susceperunt, scilicet Paganis, vel Iudeis; & maxime si necessitas urgeat.* Rursum, fieri potest, imò sæpius accidit, quod fœmina catholica matrimonio iungatur

gatur viro infideli, & hæretico propter ingens bonum inde resultans, v. g. propter regnorum salutem, vel vsum publicum catholicæ Religio- nis. Atqui in his, similibus que eventibus quæritur directè occasio proxima peccandi propter ingens bonum inde resultaturū, datur enim in his periculum perversionis: ergo talis occasio quæri directè potest, propter tale bonum. Quod quidem amatur, dum occasio tantum per- mittitur, & quis eam patitur, etiam cum periculo perversionis; quod sanè est periculum peccan- di.

194. Contra tamen est. Quia nihil horum intendi potest, etiam si adit vrgentissima causa, si subsit pe- riculum formale peccandi; si enim interveniat causa, quæ illam occa- sionem reddat moraliter involunta- riam, adhuc quis obstringitur ad tollendum, vel extenuandum, quan- tum potest, periculum formale pec- candi, vt supra dicebamus de per- manente in occasione involuntariâ peccati. Si vero periculum maneat adhuc in esse periculi, etiam proba- bilis, nequit quæri eiusmodi peri- culum; quin imò quærentes re- movendi sunt ab illo. Quod ex- presse tradit Angelicus Magister de accedentibus ad infideles. *Si autem sint simplices*, inquit loco supra me- morato, *Et infirmi in fide, de quo- rum subuersione probabiliter timeri possit, prohibendi sunt ab infidelium communiõne, & præcipue, ne magnam familiaritatem cum eis habeant, vel absque necessitate communicent.* Ergo eum periculo, vel solum probabili, nequit quis directè quærere eiusmodi occasionem propter salutem In- fidelium, sed potius ab illa arceri debet, si ei se ingerat. Hac ratione, dum matrimonium contrahitur inter Principes disparis cultus propter in-

gentem aliquam reipublicæ vilita- tem, sææ conditiones statuuntur, qui- bus cautum sit periculo perversionis; quia aliter non contraherent absque peccato.

165. Et quidem hæc, quæ dixi- mus in præsentī capite pro reiicienda hac propositione, novum robur accipiunt ex ijs omnibus antea tadi- tis en hac disertatione pro impugan- da sexagesima propositione, quæ par- tem includit, & istam sexagesimam tertiam. Nec probo ex integro limi- tationes qualdam, quibus exponit doctrinam istam M. Lumbier hic à num. 618. sicut neque alias, quas tradit Casianus à S. Elia v. occasio. 3. licet vir sit alioqui eruditus, & in- geniosus, quique orbi lltterario de- dit theologiam moralem expurga- tam satis ingeniose.

DISERTATIO. XII.

An sit capax absolutionis igno- rans mysteria Fidei, etiam si culpabiliter ignoret. Mysterium Trinitatis, & Incar- nationis?

CAPVT I.

Refertur propositio 64. & Præmittuntur notanda aliqua

SVMMARIVM.

*Ponitur propositio damnata. num. 1.
Duplex questio decidenda. num. 2.
Multiplex in prima questione sen- tentia. num. 3. & seqq.
Fidè horū mysteriorum esse necessariã neces-*

Tho.